

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیام مسجد (۱۳)
کوثر هستی (۱)
ویژه ائمه محترم جماعات
جمادی الأولى ۱۴۳۶

مرکز رسیدگی به امور مساجد خراسان
واحد آموزش و پژوهش
نشانی: مشهد، حرم مطهر، دوربرگردان طبرسی، جنب
بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی، ساختمان مرکز
مدیریت حوزه علمی خراسان،
طبقه اول، مرکز رسیدگی به امور مساجد خراسان
تلفن: ۰۵۱ - ۳۲۲۸۱۷۴۴
رایانامه: INFO@MASJEDKH.IR
پایگاه اطلاع رسانی:

WWW.MASJEDKH.IR

فهرست مطالب

۱.....	سالروز انتشار حکم تحریم تنباکو (۱۳۰۹).....
۵.....	مراحل سقوط انسان.....
۸.....	کودتای انگلیسی رضاخان.....
۱۲.....	میلاد حضرت زینب کبری علیها السلام و روز پرستار.....
۱۶.....	راه‌های جلب برکات الهی (۱).....
۲۰.....	راه‌های جلب برکات الهی (۲).....
۲۴.....	برخی از عواملی که سبب بی‌برکتی می‌شود.....
۲۷.....	روز حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان.....
۳۱.....	جنگ جمل، فتنه پیمان شکنان.....
۳۵.....	ایام شهادت حضرت فاطمه زهرا علیها السلام
۴۵.....	روز شهادت حضرت فاطمه علیها السلام به روایت ۷۵ روز.....
۵۱.....	روز احسان و نیکوکاری.....
۵۵.....	روز درختکاری، آغاز هفته منابع طبیعی.....
۵۹.....	لغو امتیاز خرید و فروش تنباکو از شرکت انگلیسی.....
۶۳.....	استقامت در راه خدا.....
۶۶.....	اصلاح فرهنگ غلط اسراف.....
۷۰.....	راه‌های کسب عزت.....
۷۴.....	نتیجه فراموشی خدا در زندگی.....
۷۶.....	روز بزرگداشت شهداء.....
۸۰.....	محاسبه نفس در روزهای پایانی سال.....
۸۵.....	رسیدگی به حال یکدیگر در آخر سال.....
۸۸.....	سالروز شهادت سردار شهید عبدالحسین برونسی.....
۹۱.....	سالروز ارتحال سید احمد آقا خمینی رحمته الله
۹۴.....	توجه به گذشت یک سال دیگر از سرمایه عمر.....
۹۸.....	مصادف با روز ملی شدن صنعت نفت.....
۱۰۱.....	حاج آخوند ملاحسن تربتی رحمته الله (قسمت سوم).....

مقدمه

در اینکه تاریخ دقیق شهادت حضرت زهرا علیها السلام حتی تاکنون، همانند مکان دفن ایشان از مجهولات تاریخی است و دو روایت مشهور در این باره مطرح می‌باشد (روایت ۷۵ روز و روایت ۹۵ روز) نشانی از اوج مظلومیت حضرت زهرا و اهل بیت پیامبر خدا علیهم السلام خصوصاً بعد از ارتحال ملکوتی آخرین رسول الهی صلی الله علیه و آله است.

قدرت طلبی، حسادت، بغض و کینه برخی نسبت به اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام باعث می‌شود آیات زیادی از کلام وحی و روایات پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله نسبت به وجوب مودت فی القربی و... فراموش شود و...

با مصادف شدن ماه جمادی الاولی و ایام شهادت حضرت صدیقه کبری فاطمه زهرا علیها السلام با ماه پایانی سال (اسفند) حساسیت چگونگی برنامه ریزی تبلیغی

امام محترم جماعت را دو چندان می کند، از یک سو برای ایام فاطمیه و مراسمات عزاداری، برنامه ریزی ویژه ای باید تدارک دیده شود و از سوی دیگر ملاحظات برای موضوعات مربوط به مناسبت های ملی و آغاز سال نو باید مد نظر باشد.

امید است ائمه محترم جماعت مساجد همچون گذشته طوری برنامه ریزی و مدیریت فرمایند تا بزرگداشت شعائر و پر شور برگزار شدن ایام فاطمیه تحت الشعاع عید باستانی واقع نشود.

اول ماه جمادی الاولی

مناسبت:

سالروز انتشار حکم تحریم تنباکو (۱۳۰۹)

موضوع:

جایگاه ولایت در اسلام

امام محمد باقر علیه السلام می‌فرمایند:
بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ عَلَى الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَالصَّوْمِ وَ
الْحَجِّ وَالْوَلَايَةِ وَلَمْ يَنَازَ بِشَيْءٍ كَمَا نُودِيَ بِالْوَلَايَةِ فَأَخَذَ
النَّاسُ بِأَرْبَعٍ وَتَرَكَوا هَذِهِ يَغْنِي الْوَلَايَةَ.^۱

اسلام بر پنج چیز بنا شده است: بر نماز، زکات، روزه، حج و ولایت؛ و به هیچ چیزی، آن طوری که به ولایت فریاد زده شده (توصیه و تأکید شده) است، سفارش نشده است؛ و مردم (بعد از پیامبر صلی الله علیه و آله) آن چهار چیز اولی را گرفتند؛ و این یعنی ولایت را ترک کردند.

۱. الکافی، ج ۲، ص ۱۸.

نکته‌ها

- طبق آیات و احادیث وارد شده، ولایت و امامت به عنوان رکن رکن و اساس اسلام، می‌باشد و اسلام، بی‌ولایت کامل نیست و در واقع اسلام بی‌ولایت هیچ است.

- حکومت، شعبه‌ای از ولایت است، یکی از احکام اولیه اسلام است؛ و مقدم بر تمام احکام فرعیه، حتی نماز و روزه و حج است.

- طبق بیان شریف معصومین علیهم‌السلام اگر فردی همه شب عبادت و هر روز روزه بگیرد و همه مالش را صدقه بدهد و همه عمرش حج برود ولی ولایت ولی خدا را نداند تا پیرو او باشد و همه کارش به راهنمایی او باشد، او را بر خداوند عزوجل حق ثوابی نیست و از اهل ایمان نمی‌باشد.^۱

- حضرت امام صادق علیه‌السلام شیعیان را از مراجعه به مقامات حکومتی ناروا «طاغوتی» چه اجرایی و چه قضایی، نهی می‌فرمایند. دستور می‌دهند که ملت اسلام در امور خود نباید به سلاطین و حکام جور و قضاتی که از عمال آنها هستند رجوع کنند، هرگاه در

۱. الکافی، ج ۲، ص ۱۸.

چنین مواردی به آنها «طاغوت» رجوع کنند و اگر در صورتی که به وسیله این قدرت‌ها و دستگاه‌های ناروا «طاغوتی» به حقوق مسلم خویش هم نایل آمد، فإنما يأخذهُ سُحْتًا و إن كان حقا ثابتاً له؛ به حرام دست پیدا کرده، و حق ندارد در آن تصرف کند.^۱

• در عصر غیبت ولی فقیه به نصب عام، حاکم جامعه اسلامی است.^۲

• ولایت فقیه شاخصه مشخصه تشکیلات اهل بیت علیهم‌السلام می‌باشد و امام راحل علیه‌السلام می‌فرمودند: پشتیبان ولایت فقیه باشید تا به مملکت شما آسیب نرسد.

• نقش علماء شیعه در طول تاریخ غیبت نقشی منحصر به فرد بوده و به همین خاطر مذهب شیعه استقلال سیاسی و فرهنگی خودش را حفظ کرده است.

• فتوای تحریم تنباکو به حق یک قیام سیاسی تمام عیار بود که به واسطه درایت و هشیاری فقیه آن زمان حضرت آیت الله میرزای شیرازی رحمته‌الله، به یکی از شیرین‌ترین پیروزی‌های مسلمانان بر استعمار آن روز مبدل شد.

۱. الکافی، ج ۱، کتاب فضل العلم، حدیث ۱۰.

۲. کمال‌الدین و تمام‌النعمه، ج ۲، ص ۴۸۴.

احکام

سؤال: اگر فروشنده‌ای به خریداری بگوید که اگر فلان کالا را نقداً بخری قیمتش فلان است و اگر به صورت اقساط بخری باید علاوه بر قیمت اصلی ماهی مثلاً ۴۰۰۰ تومان اضافه پردازی آیا پرداخت این مبلغ اضافه اشکال دارد؟ در صورت اشکال اگر این کار را انجام داده‌ایم باید چه کنیم؟

جواب) فروختن کالا به صورت اقساط به قیمتی بیشتر از قیمت نقد با تراضی طرفین اشکال ندارد.^۱

۱. استفتائات مقام معظم رهبری.

دوم ماه جمادی الاولی

موضوع:

مراحل سقوط انسان

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ أَصَابُوا السُّوْأَى أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ
اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ^۱.

سپس عاقبت کسانی که کارهای بد مرتکب شدند،
این شد که آیات خدا را تکذیب کردند و همواره آن را
به مسخره می گرفتند.

نکته‌ها

- طبق این آیه سقوط انسان، مراحلی دارد که ابتدا
با عادی شدن انجام گناه و حرام‌های الهی آغاز
می شود.
- گناه کردن و پشیمان نشدن و توبه نکردن همچون
دشمنی است که انسان را از درون نابود می کند.
- لغزش‌های کوچک به انحراف در عمل و عقیده
منتهی می شود.
- گناه موجب می شود که ما نتوانیم در مقابل شیطان
و دشمنان خطرناک مقاومت کنیم.

۱. روم، ۱۰.

• در برنامه‌های شیطانی برخی از شبکه‌های ماهواره‌ای و فیلم‌های مستهجن این عادی‌سازی انجام گناه به طور هدفمند دنبال می‌شود تا اباحی‌گری و عبور از خط قرمزهای الهی برای مخاطبان به صورت فرهنگ در بیاید.

• مرحله بعد از استمرار بر گناه و عمل خلاف و پشیمان نشدن این می‌شود که فرد به تدریج آیات الهی را تکذیب و رد می‌کند. به طور مثال کسانی که نسبت به خوردن مال بیت‌المال و حق‌الناس و یا نسبت حجاب بی‌توجهی می‌کنند نتیجه‌اش تکذیب آیاتی است که در این زمینه آمده یعنی این گناهان روی دل آنها اثر می‌گذارد، روی اخلاق آنها اثر می‌گذارد، گاهی روی برداشت‌ها و تلقی‌های افراد اثر می‌گذارد؛ دلبستگی که پیدا می‌کنند، این دلبستگی روی ذهنیات آنها اثر می‌گذارد.

• مرحله بعد از تکذیب آیات خداوند متعال استهزاء احکام الهی و مسخره کردن مؤمنان است.

• انسان‌ها در معرض فسادند، در معرض انحرافند. گاهی لغزش‌های کوچک، انسان را

به لغزش‌های بزرگ و بزرگ‌تر می‌برد؛ خیلی باید مراقب بود. قرآن هشدار داده است. این آیه یکی از این هشدارهاست که عاقبت بعضی از کارها این است که انسان به آن خانه بدترین می‌رسد که تکذیب و مسخره کردن آیات الهی است.

احکام

سؤال: اینجانب مبلغ یک میلیون تومان به کسی قرض داده‌ام و برای فرار از ربا همراه آن یک شیء کم ارزش را به مبلغ دویست هزار تومان به او فروخته‌ام و او هم به خاطر آن یک میلیون آن شیء کم ارزش را خریده آیا این چنین معاملاتی صحیح است؟
جواب) چنین معامله‌ای که در واقع نوعی حيله برای فرار از ربای قرضی است، شرعاً حرام و باطل است.^۱

^۱. استفتائات مقام معظم رهبری.

سوم ماه جمادی الاولی

مناسبت:

کودتای انگلیسی رضاخان در سوم اسفند ۱۲۹۹
هجری شمسی.

موضوع:

نفی سلطه‌پذیری و کمک گرفتن از دولت‌های
سلطه‌گر.

لَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا^۱

خدا تا ابد اجازه نداده که کافران کمترین تسلطی بر
مؤمنان داشته باشند.

نکته‌ها

- به حکم این آیه مؤمنان نه در دنیا و نه در آخرت
هرگز تحت سلطه کفار نمی‌روند و به اذن خدا دائماً
غالبند، البته مادامی که ملتزم به لوازم ایمان خود
باشند.
- خدا ولی و سرپرست مؤمنان است و کسی که
برای خدا قدم بر می‌دارد هرگز شکست ندارد.

۱. نساء، ۱۴۱.

- هر طرح، توافق، رفت و آمد و قراردادی که راه نفوذ کفار بر مسلمانان را باز کند حرام است.
- پس مسلمانان باید در تمام جهات سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی از استقلال کامل برخوردار باشند.
- مؤمنان، حق پذیرفتن سلطه کافران را ندارند، و سلطه پذیری نشانه نداشتن ایمان واقعی است.
- امام خمینی علیه السلام این اصل را در روابط خارجی دولت اسلامی چنین تبیین فرموده‌اند: تمام کشورها اگر احترام ما را حفظ کنند، ما هم احترام متقابل را حفظ خواهیم کرد و اگر دولت‌ها و کشورها بخواهند به ما تحمیلی بکنند، از آن‌ها قبول نخواهیم کرد. نه ظلم به دیگران می‌کنیم و نه زیر بار ظلم دیگران می‌رویم.^۱
- در زمان حکومت‌های دیکتاتور و طاغوتی قبل از انقلاب اسلامی حاکمان به خاطر اینکه نه دارای مشروعیت بودند و نه دارای مقبولیت مردمی، همواره برای حفظ حکومت غاصبانه خود زیر سلطه دولت‌های سلطه‌گر غربی امتیازات زیادی داده‌اند و آنان را به نوعی بر امور مسلمانان مسلط کرده بودند.

۱. صحیفه نور، ج ۴، ص ۳۳۸.

• از جمله این مصادیق، حکومت طاغوتی پهلوی بود که از ابتدا با کودتای انگلیسی در سوم اسفند ۱۲۹۹ بر سرکار آمد و توسط همان انگلیسی‌ها از حکومت بر کنار شد و به آفریقا تبعید گردید و مجدداً به جای او پسرش را بر ملت ایران تحمیل کردند.

• حضرت امام علیه السلام در تحریر الوسیله در مورد نفی سلطه سیاسی کافران نوشته‌اند: اگر روابط سیاسی با دیگر دولت‌ها سبب سلطه آن‌ها یا وابستگی سیاسی دولت اسلامی شود، برقراری چنین روابطی حرام است و حتی اگر معاهده‌ای منعقد شده باشد، باطل است. البته بطلان به خاطر خیانتی است که برخی سران دولت‌ها می‌کنند و گرنه اگر عقدی به صورت صحیح منعقد شده باشد، نمی‌توان حکم به بطلان آن داد.^۱

همچنین حضرت امام خمینی علیه السلام درباره روابط اقتصادی دولت اسلامی آورده است: اگر در برقراری رابطه تجاری دولت اسلامی یا تجار، با بعضی از دولت‌ها یا تجار، بازار مسلمین و حیات اقتصادی آنها مورد تهدید باشد، ترک این روابط، واجب است و این

۱. تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۴۸۶.

تجارت، حرام است و بر رهبران دینی است که
کالاهای آنها و تجارت با آنها را تحریم نمایند و بر
امت اسلامی نیز تبعیت از علما واجب است.^۱

احکام

سؤال: ربا بین چه کسانی جایز است؟

جواب: موارد جواز عبارتند از:

- ۱- بین پدر و فرزند؛
- ۲- بین زن و شوهر؛
- ۳- بین مسلمان و کافری که در پناه اسلام نیست
(یعنی ربا گرفتن مسلمان از کافر غیرذمی جایز
است)^۲

۱. تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۴۸۷.

۲. استفتائات مقام معظم رهبری.

پنجم ماه جمادی الاولی

مناسبت:

میلاد حضرت زینب کبری علیها السلام و روز پرستار

موضوع:

پیام رسان حماسه عاشورا

الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ
أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا^۱

کسانی که پیام‌های خدا را می‌رسانند و از او می‌ترسند
و از هیچ کس جز، او نمی‌ترسند، خدا برای حساب
کردن اعمالشان کافی است.

ولادت با سعادت حضرت زینب کبری علیها السلام فرزند دلبند
حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام و فاطمه زهرا علیها السلام در
روز پنجم جمادی الاول سال پنجم هجری در مدینه
می‌باشد، وقتی رسول خدا صلی الله علیه و آله برای دیدار ایشان به
منزل دخترش حضرت فاطمه زهرا علیها السلام آمد فرزند دلبند
زهرا ی عزیزش را در آغوش کشید و صورت خود را
به صورت او گذاشت و شروع به اشک ریختن کرد.

۱. احزاب، ۳۹.

حضرت فاطمه علیها السلام ناگهان متوجه این صحنه شد و در حالی که شدیداً ناراحت بود از پدر پرسید: پدرم، چرا گریه می کنید؟!

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: در نظرم مجسم گشت که او با چه مشکلات دردناکی رو به رو می شود و چه مصیبت های بزرگی را به خاطر رضای خداوند با آغوش باز استقبال می کند.

نکته ها

- حضرت زینب علیها السلام از بارزترین مصادیق این آیه شریفه هستند. که در بزرگ ترین حماسه نبرد حق علیه باطل، نقش مهم و سرنوشت ساز داشتند و پیام رسان انقلاب عاشورا بودند.

- حضرت زینب علیها السلام عالمه غیر معلّمه، سخنوری کم نظیر، زاهدی شب زنده دار، مجاهدی نستوه و الگوی کامل زن مسلمان می باشد و با شجاعتی تحسین برانگیز، رودر روی یزید و مزدورانش ایستاد و پیروزی نهضت حسینی و شکست امویان را اعلام کرد.

- با تلاش های تبلیغی آن بانوی نمونه اسلام ندای حق طلبی و عدالت خواهی امام حسین علیه السلام به دیگر نقاط جهان اسلام رسانده شد.

- طبق این آیه، خدا ترسی، مقدمه شجاعت و شهامت است و حضرت زینب کبری علیها السلام یکی از مصادیق بارز این آیه در خدا ترسی و شجاعت در ابلاغ پیام الهی برای مردم بودند.
- کسانی که در راه دین خدا و ارزش های الهی تبلیغ می کنند یا حمایتی می کنند یا عملی انجام می دهند، بدانند که حساب صبر و تحمل آنان با خداست.

در مدح روز میلاد حضرت زینب کبری علیها السلام

امروز خدا برای علی حیدر آفرید
 زیباترین دعای علی مستجاب شد
 یک نیمه اش حسن شد و یک نیمه اش حسین
 از شدت بزرگی اش عالی جناب شد
 آمد ندا که نام دل آراش زینب است
 این گونه شد که زینت بابا خطاب شد
 قائم مقام فاطمه آمد ادب کنید
 از او سعادت دو جهان را طلب کنید.^۱

^۱. شاعر: محمد فردوسی.

احکام

سؤال: اگر صدقه جمع شده را با رضایت خودم به کسی قرض دهم تا مشکل طرف مقابل حل شود و بعد از حل مشکل به من برگرداند و برای صدقه استفاده کنم حکم آن چیست؟

جواب: اگر مبلغ صدقه از خودتان بوده و جمع کرده‌اید و هنوز به فقیر نداده‌اید، از ملک شما خارج نشده و اختیار آن دست خود شماست مگر اینکه در صندوق کمیته امداد ریخته باشید.^۱

^۱. استفتائات مقام معظم رهبری.

ششم ماه جمادی الاولی

موضوع:

راه‌های جلب برکات الهی (۱)
وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
مِّنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ^۱
اگر مردمی که در شهرها و آبادی‌ها زندگی دارند،
ایمان بیاورند و تقوی پیشه کنند، برکات آسمان و
زمین را بر آنها می‌گشاییم.

نکته‌ها

- «برکات» به معنای هر چیز کثیری از قبیل امنیت، آسایش، سلامتی، مال و اولاد است و همچنین برکت به هر نعمت و موهبتی که پایدار بماند اطلاق می‌شود، در مقابل وسایل و امکاناتی که زود فانی و نابود و بی‌اثر می‌شوند را بی‌برکت می‌گویند.
- ایمان و تقوای الهی هم سبب نزول برکات الهی می‌شود، و هم باعث می‌گردد که آنچه در اختیار انسان قرار گرفته در مصارف خوب و شایسته‌ای بکار گرفته شود.

۱. اعراف، ۹۶.

• باریدن برف و باران در موقع مناسب و به مقدار نافع در موقعی است که مردم به خدای خود ایمان داشته باشند و تقوا الهی پیشه کنند.

• از اینکه در آیه گفته شده است اگر مردم شهرها و آبادی‌ها تقوا پیشه کنند نشان از این دارد که گشایش و افتتاح ابواب برکت‌ها با ایمان و تقوای جمعی و همگانی محقق می‌شود یعنی عموم مردم باید سبک زندگی‌شان اسلامی و الهی و بر پایه تقوای الهی باشد و ایمان و تقوای گروه اندکی از مردم سبب این افتتاح ابواب برکت نمی‌شود. یعنی باید اکثریت جامعه اهل ایمان و تقوا باشند تا مشمول الطاف و برکات شوند.

بنابراین سرمایه‌گذاری روی فرهنگ دینی جامعه، بازده اقتصادی هم دارد.

گاهی برای برخی سؤال پیش می‌آید که این قضیه در کشورهای فاقد ایمان و پرهیزگاری که شاید غرق در ناز و نعمت‌اند چگونه صادق است؟

در جواب به این سؤال باید به چند نکته توجه نمود:

اولاً: رفاه و گشایش برای خوبان همراه برکات است، «فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ» اما رفاه و گشایش برای کفار و ناهلان همراه برکت نیست، و چه بسا نعمت‌های

ناپایدار، سبب غفلت و غرور و طغیان باشد. خداوند، این رفاه و گشایش کفار را وسیلهٔ مهلت و پرشدن پیمانهٔ آنان قرار داده است. یعنی اگر این نعمت‌ها برای مؤمنین باشد، مایهٔ برکت است، و اگر برای کفار باشد، ناپایدار و وسیلهٔ قهر الهی است، خداوند وعده داده است کسانی که گناه و معصیت نکنند و محبوب من باشند، روزی و برکت در زندگی آن‌ها را زیاد می‌کنم، معنایش این نیست: پس هر کس مالش زیاد است، محبوب خداست. زیرا برخی را خداوند با نعمت و مال عذاب می‌کند تا با غفلت و در حال کفر بمیرند؛

ثانیاً: انسان به خاطر استقامت در ایمان و قدم زدن در مسیر حق مورد عنایت و لطف الهی قرار گیرد، حتی در بدترین وضع ممکن و نیز در خشن‌ترین نقاط کمره زمین از نظر آب و هوایی بهترین زندگی را خواهد داشت و از آن راضی خواهد بود، ولی اگر انسان بخواهد در زندگی خود از خدا دور باشد و روی فطرت حق طلبش پا بگذارد، حتی در بهترین نقاط روی زمین هم باشد و شب و روز هم در آن جا باران ببارد، باز هم لذت پایدار نخواهد داشت؛

ثالثاً: این اشتباه بزرگی است که برخی این طور فکر می‌کنند که هر ملتی صنایعش پیشرفته‌تر و ثروتش بیشتر باشد، خوشبخت‌تر است.

در حالی که اگر به درون این جوامع دقت کنیم و دردهای جانکاهی که روح و روان و جسم آنها را در هم می‌کوبد، از نزدیک ببینیم قبول خواهیم کرد که بسیاری از آنها از بیچاره‌ترین مردم روی زمین هستند.

بگذریم از اینکه همان پیشرفت نسبی، نتیجه بکار بستن اصولی همانند کوشش و تلاش و نظم و حس مسئولیت است که در متن تعلیمات انبیاء قرار دارد. مثلاً در نیویورک یعنی یکی از ثروتمندترین و پیشرفته‌ترین نقاط دنیای مادی، بر اثر خاموشی ناگهانی برق صحنه عجیبی به وجود آمد، یعنی بسیاری از مردم به مغازه‌ها حمله کردند و هستی آنها را غارت کردند، تا آنجا که در یک اتفاق قطع برق سه هزار نفر از مردم غارتگر به وسیله پلیس بازداشت شدند!

هفتم ماه جمادی الاولی

مناسبت:

درگذشت آیت الله سید مهدی عبادی رحمته الله امام
جمعه فقید مشهد مقدس

موضوع:

برخی راههای جلب برکات الهی (۲)
وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ^۱

اگر مردمی که در شهرها و آبادی‌ها زندگی دارند،
ایمان بیاورند و تقوی پیشه کنند، برکات آسمان و
زمین را بر آنها می‌گشاییم.

نکته‌ها

- هرگاه بنده‌ای بگوید: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»
خدای متعال می‌گوید: بنده من با نام من آغاز کرد. بر
من است که کارهایش را به انجام رسانم و او را در
همه حال، برکت دهم؛^۲

۱. اعراف، ۹۶.

۲. عیون اخبار الرضا ج ۱، ص ۳۰۰، ح ۵۹.

- هرگاه یکی از شما به خانه خود وارد می‌شود، سلام کند، چون سلام برکت می‌آورد و فرشتگان با سلام دهنده انس می‌گیرند؛^۱
- سحرخیزی: در پی روزی و نیازها، سحرخیز باشید؛ چون حرکت در آغاز روز (ماهه) برکت و پیروزی است؛^۲
- نماز خواندن: از آیین‌های دین که سبب رضایت خداوند می‌شود، نماز است که راه پیامبران است و برای نمازگزار، محبت فرشتگان، هدایت، ایمان، نور معرفت و برکت در روزی است؛^۳
- داشتن دختر: رحمت خدا بر پدری که دارای دخترانی است! دختران، با برکت و دوست داشتنی‌اند و پسران، مژده آورند.^۴
- راست‌گویی: بدان که راست‌گویی، پر برکت و دروغ‌گویی، شوم است؛^۵

۱. علل الشرایع، ج ۲، ص ۵۸۳، ح ۲۳.

۲. نهج الفصاحه، ص ۳۷۱، ح ۱۰۷۸.

۳. خصال، ص ۵۲۲، ح ۱۱.

۴. مستدرک الوسائل و مستنبط المسایل ج ۱۵، ص ۱۱۵، ح ۱۷۷۰۰.

۵. تحف العقول، ص ۱۴.

• داشتن مدارا و انعطاف: در مدارا، فزونی و برکت است، و هر کس از مدارا محروم باشد، از خیر، محروم شده است؛^۱

• عیادت کردن از بیمار: عیادت کننده بیمار، در برکت فرو می‌رود و چون نزد بیمار بنشیند، در آن غوطه‌ور می‌شود؛^۲

• صداقت در معامله: خریدار و فروشنده، تا از یکدیگر جدا نشده‌اند، اختیار (فسخ معامله را) دارند. اگر راست بگویند و (عیب را) آشکار بگویند، داد و ستد برای هر دو، برکت خواهد داشت، و اگر (عیب را) بپوشانند و دروغ بگویند برکت داد و ستدشان خواهد رفت؛^۳

• پرداخت حق و حقوق دیگران: هر کس چیزی از حق برادر مسلمان خود را نگه دارد و به او ندهد، خداوند، برکت روزی را بر او حرام می‌کند، مگر آن که توبه کند (و جبران) نماید؛^۴

۱. اصول کافی، ج ۲، ص ۱۱۹، ح ۷.

۲. کنزالفوائد، ج ۱، ص ۳۷۹.

۳. مستدرک الوسائل و مستنبط المسایل، ج ۱۳، ص ۲۹۸، ح

۱۵۴۱۰.

۴. من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۱۵، ح ۴۹۶۸.

• امر به معروف و نهی از منکر: تا وقتی مردم امر به معروف و نهی از منکر می‌کنند و یکدیگر را در نیکی و تقوا، یاری می‌رسانند، در خیر و نیکی‌اند، آن‌گاه که چنین نکنند، برکت‌ها از آنان گرفته می‌شود و بعضی بر بعض دیگر مسلط می‌گردند و در زمین و در آسمان، هیچ یآوری نخواهند داشت؛^۱

• خواندن نماز شب: نماز شب، موجب رضایت پروردگار، دوستی فرشتگان، سنت پیامبران، نور معرفت، ریشه ایمان، آسایش بدن‌ها، مایه ناراحتی شیطان، سلاحی بر ضد دشمنان، مایه اجابت دعا، قبولی اعمال و برکت در روزی است.^۲

احکام

سؤال: آیا دادن صدقه مستحبی به سید جاز است؟
جواب: مانع ندارد.^۳

۱. تهذیب الاحکام (تحقیق خراسان) ج ۶، ص ۱۸۱، ح ۳۷۳.

۲. ارشاد القلوب (دیلمی) ص ۱۹۱.

۳. استفتائات مقام معظم رهبری.

هشتم ماه جمادی الاولى

موضوع:

برخی از عواملی که سبب بی برکتی می شود.
وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ^۱
اگر مردمی که در شهرها و آبادی ها زندگی دارند،
ایمان بیاورند و تقوی پیشه کنند، برکات آسمان و
زمین را بر آنها می گشاییم.

نکته ها

- همچنان که عواملی باعث جذب برکت در زندگی می شود، عواملی نیز وجود دارد که موجب بی برکتی است و باید برای جذب برکات از انجام آنها پرهیز کرد و مقدمه پرهیز از آن عوامل، شناخت آنها می باشد.
- نیت بد: هرگاه نیت ها فاسد باشد، برکت از میان می رود؛^۲

۱. اعراف، ۹۶.

۲. تصنیف غررالحکم و دررالکلم، ص ۹۲، ح ۱۶۱۰.

- عادی شدن انجام گناه در جامعه: هرگاه گناهان آشکار شوند، برکت‌ها از میان می‌رود.^۱
- قسم خوردن: از قسم خوردن بپرهیزید، چرا که کالا را تلف می‌کند و برکت را از بین می‌برد.^۲
- کسب مال حرام: به راستی که حرام، افزایش نمی‌یابد و اگر افزایش یابد، برکتی ندارد و اگر انفاق شود، پاداشی ندارد و اگر بماند، توشه‌ای به سوی آتش خواهد بود؛^۳
- چشم زخم: هرگاه یکی از شما در خودش، یا مالش، یا برادرش، چیز جالب توجهی دید، برای برکت یافتن آن دعا کند؛ زیرا چشم زخم، واقعیت دارد؛^۴
- نداشتن فرزند: خانه‌ای که کودک در آن نباشد، برکت ندارد؛^۵
- بی‌عدالتی: هنگامی که به غیر عدالت حکم کنند، برکت‌ها از بین می‌روند؛^۶

۱. تصنیف غررالحکم و دررالکلم، ص ۴۵۸، ح ۱۰۴۶۵.

۲. کافی (ط-الاسلامیه) ج ۵، ص ۱۶۲، ح ۴.

۳. کافی (ط-الاسلامیه) ج ۵، ص ۱۲۵، ح ۷.

۴. نهج الفصاحه، ص، ح ۲۰۶.

۵. نهج الفصاحه، ص ۳۷۴، ح ۱۰۹۶.

۶. معدن الجواهر، ص ۷۳.

احکام

سؤال: در صورتی که خودروی شخصی در سانحه تصادف، بیمه نبوده و این شخص نیز توانایی پرداخت دیه و مخارج مصدوم را ندارد، آیا جایز است که به گونه‌ای خودروی پدر یا دیگری را که دارای بیمه است با خودروی فاقد بیمه خود در همان سانحه جابجا کند تا از بیمه آن بهره‌مند گردد؟
جواب: جابجایی برای سوء استفاده از بیمه جایز نیست.^۱

۱. استفتائات مقام معظم رهبری.

نهم ماه جمادی الاولی

مناسبت:

مصادف با نهم اسفند روز حمایت از حقوق
مصرف کنندگان

موضوع:

برخی احکام معامله در اسلام
وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ «۱» الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ
يَسْتَوْفُونَ «۲» وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ
يُخْسِرُونَ «۳»^۱

وای بر کم فروشان «۱» آنان که چون از، مردم کیل
می ستانند آن را پر می کنند «۲» و چون برای مردم
می پیمایند یا می کشند از آن می کاهند «۳».

نکته ها

- احکام اسلام، منحصر در عبادات و مناجات نیست بلکه نظام اسلام برای امور اقتصادی و مالی قواعدی در نظر گرفته که با رعایت آنها، هیچ گونه زیانی متوجه فروشنده و خریدار نخواهد شد.

۱. مطفین، ۱ و ۲ و ۳.

• در نظام اقتصاد اسلامی، تجارت باید با هدف خدمت به جامعه اسلامی انجام شود. مکتب اقتصادی اسلام، مسائل انسانی و اخلاقی و حدود و فرمان‌های الهی را از مسائل اقتصادی جدا نمی‌داند.

• خداوند در آیات بی‌شماری، فروشندگان را به رعایت عدالت و دقت در وزن کردن اجناس و پرهیز از کم‌فروشی امر می‌کند که پیمان‌ه و وزن را تمام بگذارند و کم‌فروشی نکنند.

• در روایت آمده که اهل مدینه در خرید و فروش به یکدیگر خیانت می‌کردند. زمانی که پیامبر ﷺ به مدینه هجرت کردند، در بین راه سوره مطففین نازل شد. پیامبر ﷺ پس از ورود به مدینه، به بازار رفته و سوره را برای مردم قرائت کردند و فرمودند: در پنج خصلت، پنج بلا است:

اول: مردمی که پیمان‌بندی را می‌شکنند، خدا دشمنان را بر آنان مسلط می‌نماید؛

دوم: مردمی که به غیر از فرمان خدا حکم می‌کنند، فقیر می‌شوند؛

سوم: مردمی که آشکارا گناه می‌کنند، به مرگ ناگهانی می‌میرند؛

چهارم: مردمی که کم‌فروشی می‌کنند، به قحطی مبتلا می‌شوند؛

پنجم: مردمی که زکات نمی‌دهند، باران از آن‌ها قطع می‌شود و دچار خشکسالی می‌شوند.

• کسی که کم‌فروشی کند نسبت به آنچه که کم گذاشته مدیون است و این مصادیق فراوانی دارد مثلاً جنس بی‌کیفیت را جنسی که استاندارد نبوده را به نام و با مبلغ جنس باکیفیت به مردم تحمیل کند، این یک نوع کم‌فروشی است که مدیونی دارد.

• هرگونه تبلیغ مضر و زیان‌بخش در ازای اجرت و هرگونه ساخت جنس تقلبی و فروش آن حرام است. این‌ها مسائلی است که هم خریدار و هم فروشنده باید به آن توجه کنند.

• از جمله مواردی که از مصادیق اکل مال به باطل می‌باشد و در آموزه‌های دینی حرام است و باعث مدیون شدن است می‌توان به این موارد اشاره کرد:

✓ گران‌فروشی: برخی برای به دست آوردن سود بیشتر چندین برابر بیشتر از درصد مجاز و شرعی بر روی کالاهای خود می‌افزایند.

✓ احتکار و ایجاد بازار سیاه در مواردی که کالایی در بازار کم باشد و مردم هم به آن کالا نیاز داشته باشند؛

✓ غش و تدلیس: غش در معامله نه تنها گناه است بلکه درآمد از این راه نیز حرام است و تدلیس یعنی

فرشنده کالا را به گونه‌ای بیاراید که خریدار را فریب دهد و به خرید کالا تشویق کند. حضرت موسی بن جعفر علیه السلام می‌فرمایند: ملعون است کسی که با مسلمانی غش کند و یا به او مکر زند و یا او را فریب دهد.^۱

احکام

سؤال: آیا خمیر کردن اوراق قرآنی باید به شیوه خاصی صورت پذیرد؟
جواب: شیوه خاصی ندارد، همین مقدار که موجب هتک حرمت نباشد، کافی است.^۲

^۱. بحار الانوار، ج ۳، ۱۰۳، ص ۸۲.

^۲. استفتائات مقام معظم رهبری.

دهم ماه جمادی الاولی

مناسبت:

جنگ جمل، فتنه پیمان شکنان

موضوع:

درس‌هایی از جنگ جمل
(شناخت جریان حق و جریان باطل و تدبیر در عاقبت آنان)
حضرت علی علیه السلام می‌فرماید:

أَيُّ بَنِيَّ أَنِّي وَإِنْ لَمْ أَكُنْ عُمِرْتُ عُمَرُ مَنْ كَانَ قَبْلِي فَقَدْ نَظَرْتُ
فِي أَعْمَالِهِمْ وَفَكَّرْتُ فِي أَخْبَارِهِمْ وَسِرَّتُ فِي أَثَارِهِمْ حَتَّى
عُدْتُ كَأَحَدِهِمْ بَلْ كَأَنِّي بِمَا أَنْتَهَى إِلَيَّ مِنْ أُمُورِهِمْ قَدْ عُمِرْتُ
مَعَ أَوَّلِهِمْ إِلَى آخِرِهِمْ فَعَرَفْتُ صَفْوَ ذَلِكَ مِنْ كَدَرِهِ وَنَفْعَهُ مِنْ
ضَرَرِهِ.^۱

سخنان مولای متقیان امام علی علیه السلام ناظر به عبرت‌های
خاص تاریخ، خطاب به فرزندان برومندش امام حسن
مجتبی علیه السلام که آن هنگام در آغاز زندگی قرار داشتند،
بسیار مهم و قابل توجه است ایشان می‌فرمایند:

۱. نهج البلاغه، نامه ۳۱.

پسرم! اگر چه من به اندازه همه کسانی که پیش از من بوده‌اند زندگی نکرده‌ام، اما در کردار آنان دقت کردم و در اخبارشان تفکر نمودم و در آثار آنها به سیر و سیاحت پرداختم تا همچون یکی از آنان شدم؛ بلکه گویا در اثر آنچه از تاریخ آنها به من رسیده با همه آنان از اول تا آخر بوده‌ام من قسمت زلال زندگی آنان را از قسمت تاریک و آلوده باز شناختم و سود و زیانش را دانستم.

نکته‌ها

- یکی از وقایع تاریخی حادثه جنگ جمل بود در این واقعه ناکثین گروه پیمان شکنان، فتنه‌گرانی بودند که در مدینه با امام علی علیه السلام بیعت کردند و به خاطر نرسیدن به مطامع نفسانی و قدرت، بیعت خود با امام را شکستند. سردمداران که همان خواص منحرف آن زمان بودند با کمک‌های بی‌دریغ بنی‌امیه، به مکه آمدند و لشکری بزرگ را فراهم کردند، خود را به بصره رسانده، آنجا را تصرف کردند و جنگ جمل را بر پا نمودند.
- در طول تاریخ یکی از عوامل اصلی و تأثیرگذار بر سرنوشت جوامع، خواص بوده‌اند؛

• کسانی که در ارزشیابی‌های افراد جامعه به عنوان ملاک و معیار قرار می‌گیرند.

• اینکه مقام معظم رهبری از سال‌های دهه ۷۰ بر این موضوع خواص و لحظه‌های تاریخ‌ساز تأکید دارند به همین علت است که تصمیم‌گیری و تشخیص خواص در وقت لازم، گذشت خواص از دنیاطلبی از قدرت‌طلبی و اقدام به موقع آنان برای خدا، سبب نجات ارزش‌ها و تاریخ می‌شود و برعکس بدفهمی، دیرفهمی و اختلاف آنان موجب ایجاد و یا تکرار حوادث تاریخ خواهد شد؛ چرا که حرکت خواص به دنبال خود حرکت عوام را به دنبال دارد.

• در جریان جنگ جمل با تهمت زدن برخی خواص فریب خورده و خواص طرفدار باطل به حکومت دینی حضرت علی علیه السلام فتنه عظیمی به راه افتاد.

• امروز نیز دو جریان حق و باطل در برابر هم قرار دارد؛ جریان ملت انقلابی ایران با رهبری امین و فرزانه و شاگرد امام راحل علیه السلام، که عامل تحقق بخشیدن اراده الهی یعنی زمینه‌سازی برای برپایی حکومت صالحان به رهبری امام عصر هستند، اما جریان مقابل، جریان شیطانی استکبار جهانی به سرکردگی آمریکا، که می‌خواهد مانع از این امر شود؛ مطالعه و عبرت گرفتن از تجربیات و

حوادث تاریخی، سرمایه‌ای برای انتخاب صحیح و تصمیمات درست در زندگی فردی و اجتماعی و رسیدن به پیروزی نهایی است.

• البته امروز به برکت خون شهیدان عزیز و رهبری حکیمانه مقام معظم رهبری دشمنان اسلام ناب، جرأت تجاوز به خاک ایران اسلامی را ندارند اما دشمنان در عرصه جنگ نرم با سرمایه‌گذاری بر روی برخی خواص فریب‌خورده و یا خواص طرفدار باطل، در پی ایجاد تفرقه و تحمیل خواست آمریکا در داخل کشور می‌باشند لذا باید تحلیل و سخنان رهبری نظام اسلامی به عنوان شاخص و فصل‌الخطاب مورد توجه هم مردم و هم مسئولان باشد.

یازدهم و دوازدهم ماه جمادی الاولی

مناسب:

ایام شهادت حضرت فاطمه زهرا علیها السلام

موضوع:

حضرت فاطمه علیها السلام الگوی نیکو امام زمان علیه السلام
می فرماید:

و فی ابْنِه رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله لى أَسْوَأُ حَسَنَةً^۱
دختر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله برای من الگوی نیکویی است.

نکته‌ها

- الگوگیری و الگوپذیری یکی از چیزهایی است که در زندگی هر فردی تاثیرگذار است و نقش به‌سزایی را ایفاء می‌کند. چه بسا با یک الگوی صحیح، زندگی انسان تغییر کند.
- غفلت ما به عنوان جامعه شیعی در معرفی و شناساندن این الگو و جایگاه حضرت فاطمه زهرا علیها السلام به عنوان نمونه‌ای از اسلام مجسم، تبعات زیادی را متوجه نه تنها مسلمانان بلکه بشریت نموده است و

۱. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۷۸، باب ۳۱.

امروز شناخت و معرفی این الگوی الهی، یک ضرورت و یک رسالت جهانی است.

• پیامبر اکرم ﷺ فرمود: اجْعَلُوا أَهْلَ بَيْتِي مِنْكُمْ مَكَانَ الرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ وَ مَكَانَ الْعَيْنَيْنِ مِنَ الرَّأْسِ فَإِنَّ الْجَسَدَ لَا يَهْتَدِي إِلَّا بِالرَّأْسِ وَلَا يَهْتَدِي الرَّأْسُ إِلَّا بِالْعَيْنَيْنِ^۱

اهل بیتم ﷺ را همچون سر در پیکره زندگیتان قرار دهید و همچون چشم در سر قرار بدهید.

• در میان اهل بیت عصمت و طهارت ﷺ حضرت زهرا ﷺ شاخص هستند و الگوی همه مؤمنین، اعم از زن و مرد است؛ حتی ائمه هدی ﷺ نیز ایشان را الگوی کامل خود می دانستند. آن حضرت در همه ابعاد انسانی (معنویت، علم، زندگی این جهانی، تربیت خانواده، همسر داری، رسیدگی به امور بندگان خدا، مبارزه و جهاد در راه خدا، مبارزه با ظلم، دفاع از مظلوم، دفاع از ولایت، تحمل مصائب دنیوی، پایبندی به اعتقادات و فرامین الهی، اطاعت از ولی امر مسلمین و ...) می تواند الگوی کامل و شایسته ای برای بشریت، مسلمانان و مؤمنین در جامعه امروزی باشد.

۱. كشف الغمّة فی معرفة الأئمة، ط - القديمة، ج ۱، ص ۴۰۹.

پیامبر ﷺ در سخنانشان، حضرت فاطمه علیها السلام را از وجود خود می‌داند و بارها در جمع مؤمنین می‌فرمودند: فاطمه علیها السلام پارهٔ تن من است. وجود فاطمه علیها السلام از وجود رسول خدا ﷺ جدا نیست و سیرهٔ او جلوهٔ دیگری از سیرهٔ پیامبر ﷺ است.

• حضرت فاطمه علیها السلام همه ویژگی‌های امامان معصوم علیهم السلام همچون علم امام، عصمت و ولایت تکوینی را دارا می‌باشند.

• حضرت فاطمه زهرا علیها السلام بهترین الگو برای زنان امروزی در زمینه‌های علم و دانش، حجاب و حیا، ازدواج و معیارهای انتخاب شوهر، فنون شوهرداری و تربیت فرزند، کمک به اقتصاد خانواده، حضور زن در عرصه اجتماع و سیاست و سخنوری و ... است

• نمونه‌ای از مواردی که می‌تواند در زندگی، برای ما بهترین الگو باشد:

• عشق و محبت توأم با احترام به همسر؛ از اهداف مهم در ازدواج، آرامش و رابطهٔ محبت‌آمیز میان زوجین است، برقراری روابط عاطفی، نقش مهمی در استحکام خانواده و حسن رابطه و سازگاری زن و شوهر دارد. یکی از عوامل مهم در تحقق عشق و محبت میان همسران بیان و اظهار جملاتی که حاکی

از محبت زوجین نسبت به هم می‌باشد این در رفع بسیاری از تردیدها و سوءظن‌ها مؤثر و بر میزان محبت آنان می‌افزاید. در زندگی مشترک فاطمه علیها السلام با علی علیه السلام عبارات و کلمات محبت‌آمیز بسیار است. ایشان در کلام خود علاقه و احترام را با هم در نظر داشتند.

• از ویژگی‌های مهم حضرت فاطمه علیها السلام این بود که آن بزرگوار بهترین یار و یاور شوهرش علی علیه السلام در اجرای فرامین الهی بود. روزی پیامبر صلی الله علیه و آله از حضرت علی علیه السلام سؤال فرمودند: همسرت را چگونه یافتی؟ حضرت علی علیه السلام پاسخ فرمودند: نِعْمَ الْعَوْنُ عَلَى طَاعَةِ اللَّهِ^۱

بهترین یار و یاور برای اطاعت و بندگی خدا؛

• پرهیز از تقاضای نامقدور؛ ریاست اقتصادی و مسئولیت هزینه‌های خانواده، بر عهدهٔ مرد است و او موظف است از نظر اقتصادی همسر و فرزندانش را تأمین کند. بنابراین درخواست لباس، زینت و لوازم منزل و امثال آن خواسته‌هایی است که معمولاً هر زنی به خود اجازه می‌دهد تا از همسرش طلب کند، اما فاطمه علیها السلام همسرش را برای این تقاضاها و خواسته‌ها

۱. بحار، ج ۴۳، ص ۱۱۷.

به زحمت نمی‌انداخت چون از رسول خدا ﷺ آموخته بود که: هر زنی با شوهر خود مدارا نکند و او را به چیزی بکشانند که قدرت و توان آن را ندارد، هیچ کار نیکی از او قبول نخواهد شد و در حالی خدا را ملاقات خواهد کرد که خداوند بر او خشمناک است.^۱

• الگوی رفتار با فرزندان حضرت زهرا علیها السلام: حضرت رسیدگی به حال و تربیت فرزندان را در اولویت قرار می‌دادند، حضرت زهرا علیها السلام در تربیت فرزندان سبک عملی تشویق به عبادت برای آنها بودند، مسلماً وقتی والدین الگوی عملی کودکان برای عبادت پروردگار باشند، در آینده و بزرگسالی آنها نیز به تأسی از والدین این راه را پیش خواهند برد.

• تعلیم مسائل دینی؛ آن حضرت آنچه به الهام و یا به تعلیم پیامبر ﷺ و امیرمؤمنان علیه السلام یاد می‌گرفت به فرزندان و دیگر زنان مسلمان می‌آموخت. و شبهه‌ها و پرسش‌های دینی آنان را برطرف می‌ساخت. حضرت فاطمه زهرا علیها السلام در آموختن مسائل دین به دیگران از اشتیاق زایدالوصفی بهره‌مند بود. امام حسن عسکری علیه السلام فرمودند: روزی زنی نزد او آمد و گفت:

۱. بحار الأنوار، ج ۱۰۰، ص ۲۴۴.

مادری پیر دارم که در مورد نماز خود اشتباهی کرد و مرا فرستاده تا از شما مسئله‌ای را بپرسم.

حضرت زهرا علیها السلام سؤال او را پاسخ فرمود؛ زن برای بار دوم و سوم مسئله‌ای پرسید و پاسخ شنید. این کار تا ده بار تکرار شد و هر بار آن بانوی بزرگوار، سؤال وی را پاسخ فرمود، زن از رفت و آمدهای پی در پی شرمگین شد و گفت: دیگر شما را به زحمت نمی‌اندازم. فاطمه علیها السلام فرمود: باز هم بیا و سوال‌هایت را بپرس، تو هر قدر سؤال کنی من ناراحت نمی‌شوم. زیرا از پدرم رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم که فرمود: روز قیامت علمای پیرو ما محشور می‌شوند و به آنها به اندازه دانش‌شان خلعت‌های گرانبها عطا می‌گردد و اندازه پاداش آنان به نسبت میزان تلاشی است که برای ارشاد و هدایت بندگان خدا نموده‌اند.^۱

• همچنین امام عسکری علیه السلام فرمودند: دو زن که یکی از مؤمنین و دیگری از معاندین بودند در موضوعی با یکدیگر اختلاف کردند و ماجرا را نزد حضرت فاطمه علیها السلام بردند. آن حضرت به زن مؤمنه کمک کرد و او در مناظره بر دیگری پیروز شد آن زن

۱. بحار الانوار، ج ۲، ص ۳.

به شدت خرسند گشت. حضرت فاطمه علیها السلام فرمودند: خوشحال شدن فرشتگان به پیروز شدن تو بر آن زن معاند بیشتر است از خرسندی تو، و اندوه شیطان و پیروان او بر شکست آن زن معاند بیشتر است از اندوه او. و همانا خدای عزوجل به ملائکه فرمود: ثبت کنید برای فاطمه علیها السلام به جهت کمک فکری او به این زن ناتوان هزار هزار برابر آنچه از پیش برای او در بهشت آماده کرده بودم. و این را سنت و قانون قرار دهید. هر کس که به مؤمن ناتوان کمک دینی و فکری کند و او بر معاندین پیروز شود هزار هزار برابر آنچه در بهشت آماده شده برایش ثبت کنید.^۱

• این درس بزرگی است که خواهران ما باید از حضرت فاطمه علیها السلام یاد گیرند. یعنی مجهّز شدن به تعالیم دین و مکتب اهل بیت علیهم السلام و یاد دادن آنان به زنان مسلمان و کمک کردن به زنان و دختران در برابر تحریف‌گری‌ها و بدآموزی‌های فرقه‌های بدعت‌گرا. چه بسا نقش یک زن مؤمنه و آشنای به دین، در برخی موقعیت‌ها بیشتر از یک مرد می‌تواند باشد.

۱. الاحتجاج، ج ۱، ص ۱۱.

• سیره سیاسی آن حضرت؛

اولین اصلی را که در سیره سیاسی آن حضرت شاهد هستیم رابطه عمیق و تنگاتنگ دین و سیاست می‌باشد، و دومین اصل از اصول سیاسی حضرت که در سیره سیاسی ایشان کاملاً مشهود است اصل قاطعیت و انعطاف ناپذیری آن حضرت در مسیر حاکمیت حق می‌باشد، سومین و چهارمین اصل در سیره سیاسی آن بزرگوار تلاش ایشان بر جدا ناپذیری قرآن و عترت و توجه به فرهنگ شهادت‌طلبی بود. مشی سیاسی فاطمه علیها السلام مشیی آگاهانه، توأم با بینش و بصیرت، با هدف سعادت انسان‌ها و نجات از بردگی‌ها و ذلت‌ها و تضمین و فراهم آوردن مبادی ارزش‌های معقول در جامعه است. مشی سیاسی فاطمه علیها السلام مشی اعتراض، بی‌اعتنائی، عدم تأیید دستگاه خلافت، مشی مظلومیت و سرانجام که فریاد به جائی نرسد، گریستن است، آن هم نه برای عقده دل خالی کردن بلکه برای بیدار کردن و هشیار ساختن اذهان به سویی که در آنجا حقی را زنده دفن کرده‌اند.

فاطمه علیها السلام آن زن سیاست‌مداری است که حتی از جنازه و مرگ خود ابزاری سیاسی ساخت. دستگاه خلافت حتی از شهادت حضرت فاطمه علیها السلام وحشت

داشت و می‌ترسید ایشان موضعی اتخاذ کند که بر رسوائی آنها بیافزاید.

اینکه حضرت فاطمه علیها السلام وصیت کرد: وَ غَسَّلْنِي وَ كَفَّنِي بِاللَّيْلِ وَ صَلَّ عَلَيَّ وَ اَذْفَنِي بِاللَّيْلِ وَ لَا تُعَلِّمْ أَحَدًا؛^۱

مرا شب غسل بده، شب کفن و دفن کن، شب بر جنازه‌ام نماز بگذار و احدی را خبر مکن، این خود سیاستی عظیم است و نفرت عظیم ایشان را از دستگاه خلافت وقت نشان می‌دهد و این است که طاغوت را می‌لرزاند. به ویژه که اینکه حضرت فاطمه علیها السلام سفارش کرده بود، مگذار آنها که بر من ستم راندند و حق مرا گرفتند بر من نماز گذارند که آنها دشمن خدا و رسولند. و هم اصرار او که قبرش مخفی بماند خود بیان این خواسته است که نشانه‌ای از مظلومیت ابدی او در جامعه باقی باشد. او می‌خواست دشمنان دوست‌نما معرفی گردند، ابهام‌ها از بعضی اذهان دیر فهم زدوده شود و دریابند که فاطمه علیها السلام چگونه می‌اندیشید.

۱. بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۲۱۴.

شعر در ایام شهادت حضرت زهرا (علیها السلام)

نگاه مبهمی امشب به آسمان داری
خدا به خیر کند نیتی نهان داری
حسین این طرف و آن طرف حسن انگار
خدا نکرده سر ترک این و آن داری
نه زخم بسترت این روزها رهایت کرد
نه از حرارت و از سرفه‌ها توان داری
نوازشم مکن از طرز شانعات پیداست
میان سینه خود درد بی‌امان داری
شکست دست تو را قنقد و نفس میزد
هنوز نام علی باز بر زبان داری
مغیره میزد و می‌گفت خسته‌ام کردی
که بعد این همه ضربه هنوز جان داری
وصیت شده تا از حسین نوحه کنم
شب است و باز پرستار روضه‌خوان داری
به روی خیمه پر شعله خاک می‌ریزی
که چند دختر نوپا در آن میان داری
دو دست دخترکی روی گوش‌ها می‌گفت:
تو هم به روی سرت زخم خیزران داری
تو دست بر سر او می‌کشی و می‌گوئی
چقدر لخته خون بین گیسوان داری
رباب در بغلت ضجه می‌زند بی‌بی
به نیزه‌دار بگو طفل بی‌زبان داری^۱

۱. شاعر: حسن لطفی.

سیزدهم ماه جمادی الاولی

مناسبت:

روز شهادت حضرت فاطمه علیها السلام به روایت ۷۵ روز

موضوع:

جایگاه حضرت زهرا علیها السلام

نکته ها

- فاطمه علیها السلام پارهٔ تن من است، هر کس او را بیازارد مرا آزرده، آن کس که با او را خشنود سازد مرا خشنود ساخته است، فاطمه علیها السلام قلب و روح من است؛ فاطمه علیها السلام بانوی زنان دو جهان است؛ این شهادت‌ها و نظایر آن در کتاب‌های حدیث و سیره به تواتر از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است، که حاکی از جایگاه عظیم حضرت فاطمه زهرا علیها السلام می‌باشد؛ پیامبری که از روی هوی سخن نمی‌گوید «وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ» و تحت تأثیر روابط نسبی و سببی قرار نمی‌گیرد، و در راه خدا از سرزنش نکوهش‌گران باکی ندارد.
- خداوند متعال در قرآن در معرفی این شخصیت، خطاب به پیامبر عظیم‌الشأن اسلام صلی الله علیه و آله می‌فرماید:

«إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ»^۱ این شخصیت کوثر است؛ کوثر

یعنی خیر کثیر؛ الف و لام که بر سر آن می‌آید به این معنی است که این خیر کثیر، نه فقط در یک زمینه بلکه در زمینه‌های مختلف است؛ او کانون و منشأ خیر بود؛ همان گونه که حضرت فاطمه زهرا علیها السلام لقب کوثر داشته و به معنای واقعی خیر کثیر بودند، نسل حضرت فاطمه زهرا علیها السلام که اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام هستند نیز، بهترین و پربرترین و پرخیرترین نسل، در طول تاریخ بشریت هستند و آینده بشریت، تحول خود را مرهون این نسل و یکی از فرزندان این نسل که امام زمان علیه السلام است، می‌باشد؛

• نسل رسول خدا صلی الله علیه و آله فقط از طریق حضرت فاطمه زهرا علیها السلام ادامه یافته است و خداوند هم به رسولش اطمینان داده است که اولادش زیاد خواهد شد. بنابراین اولاد حضرت فاطمه علیها السلام، حتماً باید اولاد رسول خدا صلی الله علیه و آله محسوب شوند تا این وعده الهی تحقق یابد.

• نقشی که حضرت زهرا علیها السلام در جهان اسلام دارند، یک خیر کثیر تمام نشدنی است.

• روایات در مورد مقام و منزلت حضرت فاطمه علیها السلام بسیار است و مضامین برخی از این روایات حاکی از مقاماتی منحصر به فرد و حیرت‌آور در مورد ایشان است. در روایتی از ائمه معصوم علیهم السلام شناخت فاطمه علیها السلام همان شناخت شب قدر عنوان شده است؛ که غایت همه عارفان درک حقیقت شب قدر است و عارف واصل کسی است که شاهد بر واقعه نزول قرآن در شب قدر باشد.

امام صادق علیه السلام فرمودند:

...فَمَنْ عَرَفَ فَاطِمَةَ حَقَّ مَعْرِفَتِهَا فَقَدْ أَدْرَكَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ وَ
إِنَّمَا سُمِّيَتْ فَاطِمَةً لِأَنَّ الْخَلْقَ فُطِمُوا عَنْ مَعْرِفَتِهَا...^۱

هر آن کس که فاطمه علیها السلام را آن گونه که باید بشناسد، لیل‌القدر را درک کرده و فاطمه علیها السلام را از آن رو فاطمه علیها السلام گفته‌اند که مردم از شناخت او عاجزند. ویژگی شب قدر، توبه و نزدیکی به خدا و اطاعت و بندگی و حفظ احکام است. ویژگی فاطمه علیها السلام و راه و روش و سیره آن حضرت نیز، قرب به خدا و اطاعت و بندگی او و حفظ ارزش‌های الهی است.

^۱. تفسیر فرات الکوفی، چاپ تهران، ص ۵۸۱.

شب قدر، ظرف و جایگاه قرآن است. جایگاه حضرت زهرا علیها السلام و گفتار و کردار و زندگی آن حضرت هم در تفسیر عملی قرآن و تجسم و تبلور آیات آن است. همان گونه که انسان در شب قدر به قرآن، نزدیک تر شده، و آن را بر سر می نهد، با نزدیک شدن به حضرت زهرا علیها السلام نیز انسان به قرآن نزدیک شده و آن را نصب العین خود قرار می دهد.

• یکی از مقامات برای اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام در روز محشر، مقام محمود است که به وسیله آن مقام، شفاعت کردن به آنها عطا می شود. یکی از رموز نائل شدن به این مقام، تهجد و شب زنده داری است.

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَهُ لَكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ
مَقَاماً مَّحْمُوداً^۱

و پاسی از شب را (از خواب برخیز) و قرآن و (نماز) بخوان! این یک وظیفه اضافی برای توست، امید است پروردگارت تو را به مقامی درخور ستایش برانگیزد.

امام محمد باقر علیه السلام می فرمایند:

به خدا سوگند، فاطمه علیه السلام در روز محشر شیعیان خویش را یکی پس از دیگری انتخاب نموده و داخل بهشت می نماید، همان طوری که پرنده ها دانه ها را برمی گزینند، و سپس شیعه های آن حضرت نیز، خود شفاعت نموده و علاقه مندان فاطمه علیه السلام را به بهشت داخل می کنند...

در دنباله این حدیث امام باقر علیه السلام می فرمایند:

وَاللّٰهُ لَا يَبْقَىٰ فِي النَّاسِ إِلَّا شَاكٌّ أَوْ كَافِرٌ أَوْ مُنَافِقٌ^۱

سوگند به خدا، از امت اسلامی کسی باقی نمی ماند مگر افراد مذذب و کافر و منافق و سایر مردم مشمول شفاعت فاطمه علیه السلام می گردند.

۱. عوالم، ج ۱۱، ص ۱۵۰؛ بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۶۴، ح

شعر در ایام شهادت حضرت زهرا علیها السلام

غروب بود و غمی می‌وزید در کوچه
و پلک فاجعه‌ای می‌پرید در کوچه
در امتداد دو دیوار سنگی نزدیک
فرشته‌ای پر خود می‌کشید در کوچه
و کودکی که پر چادری به دستش بود
کنار مادر خود می‌دوید در کوچه
مسیر خانه همین بود و چشم او می‌دید
چگونه راه به پایان رسید در کوچه
در امتداد دو دیوار سنگی نزدیک
چهل نفر همه از سنگ دید در کوچه
به خشم پنجه خود می‌فشرد نامردی
همان که لب ز غضب می‌گزید در کوچه
کشید چادر مادر... بیا که برگردیم
کبوترانه دلش می‌تپید در کوچه
چه شد، که زد، چه به روزش رسید با سیلی؟
صدای مادر خود می‌شنید در کوچه
چه شد، که زد، که ز دیوار هم صدا آمد
به ضربه‌ای، نفسی را برید در کوچه
غروب بود و دلی مثل گوشواره شکست
و کودکی شده مویش سپید در کوچه

چهاردهم ماه جمادی الاولی

مناسبت:

روز احسان و نیکوکاری

موضوع:

نیکوکاری و آثار آن

وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا نَفْسِكُمْ وَ مَا تَنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ
اللَّهِ وَ مَا تَنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوفَّ إِلَيْكُمْ وَ أَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ^۱
و آنچه را از خوبی‌ها انفاق می‌کنید، به نفع خودتان
است. و جز برای کسب رضای خدا انفاق نکنید و
(پاداش) آنچه از خوبی‌ها انفاق کنید به طور کامل به
شما داده خواهد شد و بر شما ستم نخواهد شد.

نکته‌ها

- یکی از پرکاربردترین مسائل قرآن کریم، توجه به احسان و نیکوکاری و انفاق در راه خدا است.
- احسان و نیکوکاری از جمله سیره ثابت و دائمی پیامبر اکرم و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام بوده و ایشان در همه حال به فقرا و تهی‌دستان و حتی کسانی که نیازهای موردی داشتند، کمک و احسان می‌کردند.

^۱. بقره، ۲۷۲.

• رسیدگی به محرومان، یک وظیفه انسانی است. پس بر غیر مسلمانان نیز انفاق کنید. چرا که اسلام، مکتب انسان دوستی است و فقر و محرومیت را حتی برای غیر مسلمانان نیز نمی‌پسندد.

• جز برای خداوند انفاق نکنید. زیرا تمام فواید و آثار این جهانی، دیر یا زود از میان می‌رود، ولی اگر انفاق برای خدا باشد، تا ابد از برکات آن بهره‌مند خواهید بود.

• در انفاق دست و دل باز باشید. زیرا آنچه انفاق می‌کنید، بدون کم و کاست بازخواهید گرفت.

• احسان و نیکوکاری باعث ایجاد دوستی و صمیمیت بین افراد جامعه می‌شود.

• همه انسان‌ها به جز معصومین علیهم‌السلام در زندگی خود دچار خطا و لغزش شده و گناهان کوچک و بزرگی را مرتکب می‌شوند. از جمله ابزاری که باعث می‌شود انسان آثار گناه و خطاهایش از بین برود و حتی آن را تبدیل به حسنات نماید، احسان و نیکوکاری در حق بندگان خدا و خدمت به مخلوقات الهی است.

• یکی دیگر از آثار ارزشمند احسان و نیکوکاری، آرامش روحی است؛ «الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ

عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ»^۱ آنان که اموال خویش را در شب و روز، در پنهان و آشکار انفاق می‌کنند، اجرشان با پروردگارشان است و نه ییمی بر آنان است و نه غمگین می‌شوند.

چه سعادتی بالاتر از آن است که انسان در دنیا اضطراب و دلهره را از خود دور سازد و از وحشت جانکاه قیامت نیز در امان باشد.

• احسان و نیکوکاری، باعث محبوبیت انسان نزد خدای سبحان می‌شود. «وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ»^۲

خداوند نیکوکاران را دوست دارد.

• احسان و نیکوکاری باید با دوری از منت‌گذاری و پرهیز از آزار و اذیت باشد. احسان و نیکوکاری اگر با آزار و اذیت و منت‌گذاری همراه باشد، هیچ سودی به حال انسان نخواهد داشت.

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى»^۳

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، صدقه‌های خود را با منت و آزار، باطل نکنید.

۱. بقره، ۲۷۴.

۲. آل عمران، ۱۳۴.

۳. بقره، ۲۶۴.

احکام

سؤال: در صورتی که گیرنده وام قصد مصرف آن در مورد قرارداد را - که تعمیر خانه است - نداشته باشد، حکم وضعی و تکلیفی آن را بیان فرمایید؟

جواب: اگر بانک وامی را برای کسی که می‌خواهد خانه‌اش را تعمیر کند اختصاص داده، شخص دریافت کننده اگر قصد تعمیر منزل را ندارد از همان ابتداء حق گرفتن چنین مبلغی را نداشته و مالک آن نمی‌شود. و از تسهیلات بانکی باید در همان جهتی که تعیین شده استفاده کنند و در غیر آن جایز نیست.^۱

۱. استفتائات مقام معظم رهبری.

پانزدهم ماه جمادی الاولی

مناسبت:

روز درختکاری، آغاز هفته منابع طبیعی

موضوع:

اهمیت درخت و درختکاری در اسلام
وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ
تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ^۱

به کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند، بشارت بده که باغهایی از بهشت برای آنهاست که نهرها از زیر درختانش جاریست.

نکته‌ها

- در دنیا، درخت یکی از زیباترین مظاهر خلقت و جلوه‌ای از تجلیات آفریدگار عالم است. درخت نماد آبادانی و شاخص سبزی و خرمی و مظهر زندگی و باعث تلطیف هوا و موجب آسایش و رفاه مردم و صفا و پاکی طبیعت می‌باشد.
- بر اساس آیات قرآن، یکی از مواهب و نعمت‌های خداوند در آخرت و یکی از ویژگی‌های بهشت که در

آیات کریمه و روایات شریفه بارها به آن اشاره شده است، درخت می‌باشد.

• درختکاری یکی از سنت‌های پسندیده‌ای است که در دین مبین اسلام به ویژه از سوی پیامبر ﷺ و ائمه معصومین (علیهم‌السلام) سفارش‌های مؤکدی بر آن شده است.

• پیامبر ﷺ فرموده‌اند:

مَنْ نَصَبَ شَجَرَةً وَ صَبَرَ عَلَى حِفْظِهَا وَ الْقِيَامِ عَلَيْهَا حَتَّى تُثْمِرَ كَانَ لَهُ فِي كُلِّ شَيْءٍ يُصَابُ مِنْ ثَمَرِهَا صَدَقَةٌ عِنْدَ اللَّهِ
هر کس درختی بکارد و در نگهداری آن بکوشد تا میوه دهد، در برابر هرچه از آن میوه به دست آید، پاداشی نزد خدا خواهد داشت.

• علیرغم تاکیدات بسیار و سفارش‌هایی که در اسلام بر ضرورت حفظ و نگهداری از درختان شده است، ولی این امر مورد بی‌مهری برخی از مردم قرار گرفته و باعث از بین رفتن جنگل‌ها، باغ‌ها و درختان شده است. قطع درختان به بهانه ساختن برج‌ها، راه‌ها، و حذف جنگل‌ها موجب وارد شدن خسارت‌های بسیار زیادی به منابع طبیعی و محیط زیست خودمان می‌گردد، و این مسئله با سنت و آداب اسلامی مغایرت دارد.

• امام صادق علیه السلام می فرمایند:

لَا تَقْطَعُوا الثَّمَارَ فَيَبْعَثَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ الْعَذَابَ صَبًّا^۱
درختان میوه را قطع نکنید که خداوند بر شما عذاب
فرو می ریزد.

• با توجه به روایات اهمیت و فواید درختکاری چنین
نتیجه می گیریم که هرگاه آدمی، به تماشای خرمی
گیاهان و درختان سرسبز می نشیند، غرق در سرور و
لذت می شود؛ روان وی آرام می گیرد و جانش به
تازگی و طراوت می گراید. تماشای آنها لذت بخش و
شادی آفرین است، در روایتی امام صادق علیه السلام به
مفضل می فرمایند: ...مَعَ مَا فِي النَّبَاتِ مِنَ التَّلَذُّذِ بِحُسْنِ
مَنْظَرِهِ وَ نَضَارَتِهِ الَّتِي لَا يُعَدُّ لَهَا شَيْءٌ مِنْ مَنَاطِرِ الْعَالَمِ وَ
مَلَاهِيهِ^۲ نگاه کردن به گل های رنگارنگ و درختان
سرسبز و خرم، چنان لذتی به آدمی می بخشد که هیچ
لذتی را با آن برابر نمی توان کرد.

• درخت دارای فواید بی شماری از نظر سلامت
فردی، اجتماعی (زیست محیطی) و... می باشد.
تاثیرات درختان در محیط های شهری بسیار حائز
اهمیت می باشد. درختان در سلامتی و آسایش
ساکنان شهرها سهم بزرگی دارند، درختان با جذب

۱. الکافی، ج ۵، ص ۲۹۴.

۲. توحیدالمفضل، مفضل بن عمر جعفری کوفی، ص ۱۵۴.

گازهای سمی از جمله گاز کربنیک و ساخت اکسیژن که باعث سلامتی و دوام انسان و حیوان می‌شوند.

• امیرالمؤمنین علیه السلام در نامه خود به مالک‌اشتر می‌فرمایند: وَ لِيَكُنْ نَظْرُكَ فِي عِمَارَةِ الْأَرْضِ أَبْلَغَ مِنْ نَظْرِكَ فِي اسْتِجْلَابِ الْخَرَاجِ لِأَنَّ ذَلِكَ لَا يُدْرِكُ إِلَّا بِالْعِمَارَةِ؛^۱

باید تلاش تو در آبادانی زمین بیشتر از جمع‌آوری خراج و مالیات باشد (چرا) که خراج و مالیات جز با آبادانی فراهم نمی‌گردد.

احکام

سؤال: آیا سی‌دی یا لوح‌های فشرده قرآنی از جهت لزوم رعایت احکام طهارت و آداب، به قرآن مخطوط ملحق می‌شوند؟

جواب: مس آن بدون وضو اشکال ندارد.^۲

۱. نهج البلاغه، نامه ۵۳.

۲. استفتائات، مقام معظم رهبری.

شانزدهم ماه جمادی الاولی

مناسبت:

لغو امتیاز خرید و فروش تنباکو از شرکت انگلیسی

موضوع:

نتیجه حتمی استقامت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ^۱

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، صبر کنید و ایستادگی کنید و (در برابر دشمن) با هم پایداری ورزید و از مرزها مراقبت نمایید و از خدا پروا کنید، باشد که رستگار شوید.

فتوای تاریخی میرزای شیرازی رحمته الله از مهمترین رویدادهای تاریخ معاصر می‌باشد. پس از حکم میرزای شیرازی رحمته الله با تبعیت و استقامت مردم، قلیان‌ها شکسته می‌شود، مردم از کشیدن توتون و تنباکو دست می‌کشند، تمام مغازه‌های فروش توتون و تنباکو را می‌بندند و با شرکت انگلیسی معامله نکردند.

۱. آل عمران، ۲۰۰.

این استقامت و اتحاد سبب گردید در شانزدهم جمادی الاولی امتیاز انحصار خرید و فروش تنباکو از شرکت انگلیسی لغو گردید.

نکته‌ها

- از دیدگاه قرآن کریم، استقامت اولین و مهم‌ترین نکته کلیدی در برابر هر نوع تهاجمی (نظامی، فرهنگی، اقتصادی و...) محسوب می‌شود. چنانچه اگر بدن انسان نیز دچار عارضه‌ای شود، اولین اقدام سلول‌های دفاعی بدن، قبل از مراجعه به پزشک و استعمال دارو، استقامت و ایستادگی در برابر ویروس‌ها است؛
- مسأله استقامت در برابر تهاجمات محسوس و نامحسوس بیگانگان، جایگاهی بس شگفت‌انگیز در قرآن کریم دارد. به طوری که با بسیاری از مفاهیم کاملاً اساسی همچون، دین و دینداری، ایمان و آخرت، رزق و روزی، آزادی و حریت، رشد و تکامل، سخت‌گیر خورده است؛ تا در مشکلات فردی صابر نباشید (اصبروا)، نمی‌توانید در برابر مشکلات تحمیلی دشمنان در حوزه‌های مختلف (اقتصادی، فرهنگی و...) مقاومت کنید (صابروا)؛ استقامت فردی در برابر

تهاجمات دشمن فایده ندارد، بلکه استقامت می‌بایست جمعی و گروهی باشد یعنی غالب افراد جامعه باید اهل استقامت باشند^۱؛

- در راه استقامت اگر همواره عنصر رضایت خداوند ملاک مسلمین باشد، بنا بر وعده قرآن امداد غیبی نصیب مؤمنین شده و پیروزی برایشان قطعی است؛
- همچنان‌که کفار در کفر خود مقاومت می‌کنند، کشته می‌دهند و مال خرج می‌کنند، مؤمنین نیز باید در راه خدا با جان و مال پایداری و استقامت کنند؛
- مسلمانان باید در برابر مشکلات تحمیلی دشمن، یکدیگر را به صبر سفارش کنند. (صابروا)؛

- ثمره استقامت، رسیدن به سعادت و پیروزی است و موجب آزادی و رشد مؤمنین می‌شود؛
- مهم‌ترین پایگاه‌های مقاوم‌سازی مسلمین مساجد هستند، چون مساجد سنگر اسلام است و باید مساجد را حفظ کرد.

احکام

سؤال: آیا اگر طلای مستعمل را با طلای نو معاوضه کنیم و مبلغی را بابت خرید طلای نو به طلافروش بپردازیم اشکال دارد؟

جواب: طلای مستعمل را به قیمت معینی به او بفروشید و بعد طلای نو را به قیمت معین بخرید.^۱

۱. استفتائات مقام معظم رهبری.

هفدهم ماه جمادی الاولی

موضوع:

استقامت در راه خدا

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَ مَن تَابَ مَعَكَ^۱

پس همان گونه که فرمان یافته‌ای، استقامت کن؛ و همچنین کسانی که با تو بسوی خدا آمده‌اند باید استقامت کنند.

نکته‌ها

- تداوم ایستادگی و پرهیز شدید از سست شدن، فرمان خدا به پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و مسلمانان در قرآن است.
- اسقامت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در برابر دشمنان الگویی برای مسلمانان برای مقامت در برابر دشمنان اسلام است و مسلمانان واقعی در برابر زیاده خواهی دشمنان ایستادگی می‌کنند.
- دشمنان ما به دنبال صدمه زدن به اسلام ناب محمدی هستند زیرا از این اسلام و انقلاب صدمه خورده‌اند و منافعشان تهدید شده و از بین رفته است.

• ولایت‌مداری و استقامت ملت ایران در برابر همه
هجمه‌های دشمنان، کشور ایران را به الگویی برای
خیلی از کشورهای جهان تبدیل کرده است.

• رمز پیروزی و پیشرفت اسلامی، اعتماد به
وعده‌های خدای متعال و حفظ وحدت و استقامت در
برابر تهدیدها و تحریم‌های دشمنان اسلام و انسانیت
است.

• حضرت امام علیه السلام از آغاز مبارزات خود تا آخرین
روزهای حیات خویش بارها آیه «فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتُ
وَمَنْ تَابَ مَعَكَ...» را یادآور می‌شدند و تأکید
می‌کردند: «... شما ملت قیام کردید و بحمدالله قیام
شما برای خدا بود... برای احکام اسلام قیام کردید.
امر اول را که فرموده‌اند قیام کنید برای خدا اطاعت
کردید باقی مانده است امر دوم: فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتُ
وَمَنْ تَابَ مَعَكَ استقامت کنید، این قیام را حفظ کنید.
این تحول روحی که برای شما ملت حاصل شده است
حفظ کنید، استقامت کنید، نگه دارید این تحول
انسانی که بالاتر از تحول‌های فعال خارجی است. این
تحولی که شما را برای رسیدن به آمال مشتاق کرد که
خون بدهید. این تحول انسانی که شما برای
برادرانتان حاضرید جان بدهید حاضرید مال بدهید،
حاضرید وقت صرف کنید این تحول مهم بود این

تحول بالاتر از اصل مبارزه بود، تحول نفسانی، تحول روحی، تحول انسانی، این تحول را حفظ کنید، مستقیم باشید، استقامت کنید، دشمن در توطئه است. دشمن در حال توطئه و نقشه است. اگر استقامت نکنید، اگر این تحول را حفظ نکنید، شاید خدای نخواستہ دشمن پیروز شود.^۱

• خداوند کسانی را یاری می‌نماید که در راه خدا ثابت قدم باشند. و روشن است کسانی ثبات قدم دارند، که به اعتقاد خود ایمان قلبی دارند و در راه آن، حاضرند جان خود را بدهند؛ از این رو، خداوند به یاری آنها می‌پردازد.

احکام

سؤال: استفاده از خانه‌های سازمانی دولتی برای کسانی که امکان مالی دارند یا خانه شخصی دارند از نظر شرعی چه حکمی دارد؟ و اگر به وسیله پارتی بازی و... به آن دست یابیم خواندن نماز در آن اشکال دارد یا خیر؟

ج) اگر برخلاف مقررات است، جایز نیست و اگر از طریق نامشروع اشغال شده است، نماز در آن حکم غصب را دارد.^۲

۱. صحیفه امام، ج ۷، ص ۳۹۴.

۲. استفتائات مقام معظم رهبری.

هجدهم ماه جمادی الاولى

موضوع:

اصلاح فرهنگ غلط اسراف

كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ^۱

بخورید، و بیاشامید ولی اسراف نکنید، که خدا اسرافکاران را دوست نمی دارد.

در روزهای پایانی سال و آغاز غبار روبی و گردگیری از در و دیوار خانه و کفپوش‌ها و اسباب خانه، و شستشو و تمیز کردن ظروف، خلاصه «خانه تکانی» که از رسوم و روش‌های پسندیده ما ایرانیان در فرارسیدن سال نو بوده است، مواردی باید مورد توجه باشد تا هم اسراف خصوصاً نسبت به مصرف بی‌رویه آب شرب شهری و هم مصرف‌گرایی از برنامه زندگی‌هایمان حذف شود.

نکته‌ها

- اسراف به معنی تجاوز از حد و معیار در هر کاری است که از انسان سر بزنند.

۱. اعراف، ۱۳.

• اسراف عملی است ممنوع و محکوم، و مورد خشم و انزجار خداوند متعال است و از آن به شدت منع شده است.

• قرآن کریم اسراف کاران را برادران شیطان خوانده است؛ برادران شیطان که همان اسراف کاران اند.^۱

• اسراف نکردن یکی از مهمترین دستورات بهداشتی قرآن است.

• اسراف هم پیامدهای زیانبار دنیوی دارد و هم پیامدهای زیانبار اخروی دارد.

• اسراف باعث می شود برکت از زندگی انسان برود. امام صادق علیه السلام می فرمایند: **إِنَّ مَعَ الْإِسْرَافِ قِلَّةَ الْبَرَكَةِ**^۲ همانا اسراف همراه با کاهش برکت است.

• حضرت علی علیه السلام فرمودند: میانه روی در مصرف، سبب فراوانی مال و ثروت و اسراف و زیاده روی، باعث نابودی و تباهی آن است.^۳

۱. اسراء، ۲۷.

۲. الکافی، ج ۴، ص ۵۵.

۳. الحیاء، ج ۴، ص ۳۲۲.

• اسراف سبب نابودی امکانات می شود امیرمؤمنان علی علیه السلام فرمودند: اسراف، امکانات زیاد را نابود می سازد.^۱

• اسراف سبب سلب توفیق و باعث محرومیت انسان از هدایت می شود، خداوند متعال می فرماید: إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ^۲

خدا کسی را که اسراف کار دروغ گو باشد، هدایت نمی کند.

• خداوند متعال دستور به خواندن دعا می دهد تا خود دعاها را اجابت کند. اماگاه به خاطر اسبابی اجابت دعاها به تأخیر افتاده یا مستجاب نمی شود. یکی از عوامل عدم استجاب دعا، اسراف است.^۳

• اسراف کار از رحمت خداوند دور بوده و گرفتار خشم الهی می شود، همان گونه که در قرآن کریم آمده است: وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ^۴ زیاده روی نکنید که او اسراف کاران را دوست ندارد.

۱. غررالحکم، ح ۸۱۱۸.

۲. غافر، ۲۸.

۳. الکافی، ج ۲، ص ۵۱۱، ح ۲.

۴. انعام، ۱۴۱.

• اسراف در بعد اجتماعی نیز سبب هدر رفتن منابع اقتصادی جامعه و منابع عظیم انرژی از قبیل آب، گاز و سایر منابع معدنی می‌شود و مزیت‌های نسبی اقتصادی کشور را به هدر می‌دهد، هر چند که منابع و سرمایه‌های کشور زیاد باشد.

احکام

سؤال: آیا در محل کار و در ساعت کاری در زمانی که کار خاصی برای انجام دادن وجود ندارد می‌توان به کارهای دیگر پرداخت؟

جواب: شخصی که موظف است در وقت معینی کاری انجام دهد، حتی در وقت بیکاری هم نباید وقت خود را صرف در کارهایی که مربوط به آنجا نیست بکند، مگر با اذن مسئولی که شرعاً و قانوناً حق اذن دادن داشته باشد.^۱

۱. استفتائات مقام معظم رهبری.

نوزدهم ماه جمادی الاولی

موضوع:

راه‌های کسب عزت

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

إِنَّ اللَّهَ فَوْضَ إِلَى الْمُؤْمِنِ أُمُورَهُ كُلَّهَا وَ لَمْ يُفَوِّضْ إِلَيْهِ أَنْ يَكُونَ ذَلِيلًا أَمْ مَا تَسْمَعُ اللَّهُ تَعَالَى يَقُولُ - وَ لِلَّهِ الْعِزَّةُ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ فَالْمُؤْمِنُ يَكُونُ عَزِيزًا وَ لَا يَكُونُ ذَلِيلًا قَالَ إِنَّ الْمُؤْمِنَ أَعَزُّ مِنَ الْجَبَلِ لِأَنَّ الْجَبَلَ يُسْتَقَلُّ مِنْهُ بِالْمَعَاوِلِ وَ الْمُؤْمِنُ لَا يُسْتَقَلُّ مِنْ دِينِهِ بِشَيْءٍ^۱

خداوند اختیار همه کارها را به مؤمن داده اما این اختیار را به او نداده است که ذلیل باشد. مگر نشنیده‌ای که خدای تعالی می‌فرماید: «عزت از آن خدا و رسولش و مؤمنین است»؟ پس، مؤمن عزیز است و ذلیل نیست. در ادامه فرمودند: مؤمن از کوه محکم‌تر است، زیرا از کوه با ضربات تیشه کم می‌شود اما با هیچ وسیله‌ای از دین مؤمن نمی‌توان کاست.

۱. تهذیب الاحکام، ج ۶، ص ۱۷۹، ح ۳۶۷.

نکته‌ها

- (عزت) از نظر اصطلاحی به معنای حالتی است که از شکست انسان پیشگیری می‌کند، حالت شکست ناپذیری و مانع مغلوب شدن او می‌گردد.
- سرچشمه اصلی عزت خداوند است، و تمام عزت‌ها از آن اوست. «مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا»^۱ سرمنشاء واقعی عزت خداوند است، به دست آوردن عزت از غیر طریق الهی، به هر صورتی که باشد ذلت است.
- در مصاف بین حق و باطل، بین جبهه خدا و جبهه شیطان، عزت متعلق به کسانی است که در جبهه خدائی قرار می‌گیرند. این، منطق قرآن است.
- خداوند متعال می‌فرماید: «إِنِّي وَضَعْتُ الْعِزَّةَ فِي قِيَامِ اللَّيْلِ وَ النَّاسُ يَطْلُبُونَهَا فِي أَبْوَابِ السَّلَاطِينِ فَلَمْ يَجِدُوهُ أَبَدًا»^۲ من عزت را در شب بیداری (و نماز شب) قرار دادم و مردم در خانه شاهان به دنبال آن می‌گردند، پس هرگز آن را نخواهند یافت.

۱. فاطر، ۱۰.

۲. اثنا عشریه، ص ۱۵۵.

• کسب عزت با خدا ترسی و تقوای الهی: حضرت علی علیه السلام می فرمایند: مَنْ أَرَادَ أَنْ يَكُونَ أَعَزَّ النَّاسِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ^۱

هر کس می خواهد عزیزترین مردم باشد، باید تقوای الهی داشته باشد.

• کسب عزت با ولایت مداری: امام سجاد علیه السلام فرمود: طَاعَةُ وَلَاءِ الْأَمْرِ تَمَامُ الْعِزِّ؛^۲ پیروی از صاحبان امر (ائمه اطهار علیهم السلام) تمام عزت است.

• داشتن بصیرت و آگاهی موجب عزت می شود: چرا که انسان آگاه در معرض هجوم نقشه های ذلت آور دشمن قرار نمی گیرد، این که یاران امام حسین علیه السلام بهترین یاران خوانده شده اند، یکی از امتیازات مهم آنها، بصیرت دینی و آگاهی آنان بود و در رأس همه یاران و بستگان، حضرت ابا الفضل العباس علیه السلام قرار داشت که زیر بار ذلت امان نامه دشمن نرفت و به قول امام صادق علیه السلام «كَانَ عَمُّنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَلِيٍّ نَافِذَ الْبَصِيرَةِ»^۳

عموی ما عباس بصیرتی ژرف داشت.

• عزت و سربلندی در قناعت کردن است و ذلت و خواری در طمع کردن، حضرت علی علیه السلام فرماید:

۱. بحار الانوار، ج ۷۰، ص ۲۸۵، حدیث ۷.

۲. میزان الحکمه، ری شهری، ج ۶، ص ۳۹۰.

۳. نفس المهموم، ص ۱۷۶.

عَزَّ مَنْ قَنَعَ وَ ذَلَّ مَنْ طَمَعَ^۱ عزت در قناعت است و خواری در طمع است.

• عامل دیگر در عزت آفرینی اجتماعی انسان، مراعات انصاف در حق دیگران است. امام علی (علیه السلام) می‌فرماید: «أَلَا إِنَّهُ مَنْ يُنْصِفِ النَّاسَ مِنْ نَفْسِهِ لَمْ يَزِدْهُ اللَّهُ إِلَّا عِزًّا»^۲ آگاه باشید، کسی که با مردم با انصاف رفتار کند، خداوند بر عزت او خواهد افزود.

احکام

سوال: آیا فروش کالایی به مبلغی بیش از قیمت روز در ازای دریافت چک ده روزه بنا به تصمیم و اختیار خریدار اشکال ربوی دارد؟
جواب: نسیه فروختن اشکالی ندارد اگر چه از قیمت نقد بیشتر بگیرد.^۳

۱. غرر الحکم.

۲. اصول کافی (دارالکتب الاسلامیه)، ج ۲، ص ۱۴۴.

۳. استفتائات مقام معظم رهبری.

بیستم ماه جمادی الاولى

موضوع:

نتیجه فراموشی خدا در زندگی

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ^۱

از آن کسان نباشید که خدا را فراموش کردند و خدا نیز چنان کرد تا خود را فراموش کنند، آنها همان فاسقان هستند.

نکته‌ها

- نتیجه خدا فراموشی، خود فراموشی است.
- افرادی که در زندگی دنیا خدا را، دین و برنامه خدا را فراموش می‌کنند نتیجه‌اش خود فراموشی می‌شود، هدف آفرینش خود، یا به عبارت دیگر هویت و انسانیت خویش را فراموش می‌کنند، و همه تلاششان به خوردن و خواب و لذت و شهوت محدود می‌گردد، و مبدأ و معاد و عبودیت و الوهیت، در نظرشان واژه‌های نامفهومی می‌شوند، و از این خواب سنگین غفلت تا نمیرند بیدار نمی‌شوند. یعنی انسان در زنده بودن و زندگی کردن مانند حیوان می‌شود. و بی‌اراده زندگیش را ادامه می‌دهد.

^۱. حشر، ۱۹.

- انسان با شناخت خود، مقام و جایگاه واقعی اش را در جهان آفرینش در می یابد و به کرامت و عظمت نفس خود پی می برد و می فهمد که این گوهر گران بهای جان را نباید به بهای ناچیز بفروشد.
- امام علی علیه السلام می فرمایند:

إِنَّهُ لَيْسَ لِنَفْسِهِمْ ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَا تَتَّبِعُهَا إِلَّا بِهَا؛^۱

جان های شما بهایی جز بهشت ندارد، پس آن را به کمتر از بهشت نفروشید.

- خودشناسی بهترین و کوتاه ترین راه خداشناسی است و شناخت خداوند و آشنایی با صفات جلال و جمال حق است.

- از این نتیجه گرفته می شود، تنها کسانی خود را آلوده رذایل نفسانی می کنند و گوهر پاک روح انسانی را به فساد و آلودگی می کشند که خود را فراموش کرده اند و این خود فراموشی نتیجه همان خدا فراموشی است.

احکام

سؤال: آیا پس از فوت شوهر یا پس از طلاق، رابطه محرمیت بین عروس و پدر شوهر باقی می ماند یا خیر؟
جواب: محرمیت ابدی است و پس از فوت شوهر یا پس از طلاق باقی است.^۲

۱. نهج البلاغه، حکمت ۴۵۶.

۲. استفتائات مقام معظم رهبری.

بیست و یکم و بیست و دوم

ماه جمادی الاولی

مناسبت:

روز بزرگداشت شهداء

موضوع:

جایگاه و مقام شهید

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ
عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ^۱

هرگز کسانی را که در راه خدا کشته شده‌اند، مرده
مپندارید، بلکه زنده‌اند و نزد پروردگارشان روزی داده
می‌شوند.

نکته‌ها

- بر مبنای قرآن که شهیدان را زنده می‌داند، به
شهدای راه اسلام و خصوصاً شهدای کربلا سلام
کرده، با آنان حرف می‌زنیم و توسل می‌جوییم.
- در روایات آمده است که شهید، هفت ویژگی
اعطایی از جانب خداوند دارد:

^۱. آل عمران، ۱۶۹.

• اولین قطرهٔ خورش، موجب آمرزش گناهانش می‌گردد. سر در دامن حورالعین می‌نهد. به لباس‌های بهشتی آراسته می‌گردد. معطر به خوش‌بوترین عطرها می‌شود. جایگاه خود را در بهشت مشاهده می‌کند. اجازهٔ سیر و گردش در تمام بهشت به او داده می‌شود. پرده‌ها کنار رفته و به وجه خدا نظاره می‌کند.^۱

• در روایت آمده است: بالاتر از هر نیکی، نیکوتری هست، مگر شهادت که هرگاه شخصی شهید شود، بالاتر از آن خیری متصور نیست.^۲

• از امام صادق (علیه السلام) روایت شده است که فرمود: در قیامت لغزش‌های شهید به خودش نیز نشان داده نمی‌شود.^۳

• مجاهدان از درب مخصوص وارد بهشت می‌شوند^۴ و قبل از همه به بهشت می‌روند و در بهشت جایگاه مخصوصی دارند.^۵

۱. مستدرک، ج ۲، ص ۲۴۳.

۲. بحار، ج ۷۴، ص ۶۱.

۳. وسائل، ج ۱۱، ص ۹.

۴. بحار، ج ۹۷، ص ۸.

۵. تفسیر نورالثقلین، ج ۲، ص ۲۴۱.

- شهادت، باختن و از دست دادن نیست؛ بلکه یافتن و به دست آوردن است.
- اعمال شهیدان هرگز تباه نخواهد شد.^۱
- جهاد، یکی از کوتاه‌ترین راه‌های دستیابی به مقام عبودیت ربوبی است؛ زیرا دیگران پس از سال‌ها ریاضت و شب زنده‌داری و مجاهدت‌های بسیار به همان مقامی می‌رسند که شهیدان با مجاهدت و شهادت خویش می‌رسند.
- شهید کسی است که حقیقت را درک کرده و به آن آگاه شده است و جز حق و حقیقت امر دیگری را در نظر ندارد و همه چیز جز رضای پروردگار از دیدگاه او بی‌اعتبار و بی‌ارزش است.
- شهید آگاهانه و بخاطر هدف مقدس و به تعبیر قرآن فی سبیل الله انتخاب می‌کند. یعنی شهید در راهی کشته می‌شود که هر دو ارزش آگاهانه و فی سبیل الله را داراست و چنین مرگی به تعبیر پیامبر ﷺ شریف‌ترین و بالاترین نوع مردن است.
- شهادت نوعی از مرگ نیست بلکه صفتی از حیات معقول است. که فرد آن زندگی پاک از آلودگی‌ها را

^۱. محمد، ۴.

در یک مجموعه بزرگی به نام جهان هستی در مسیر تکاملی می‌بیند.

- شهدا از وضع برادران مؤمن خود که در دنیا زنده‌اند و در راه خدا به جهاد مشغول هستند اظهار خشنودی می‌نمایند.

احکام

سؤال: بدهکار در برابر طلب‌کاری که فوت شده است چه وظیفه‌ای دارد؟

جواب: وظیفه او این است که بدهکاری خود را به ورثه میّت به نسبت ارثی که می‌برند بپردازد و یا اگر میّت وصی عادل دارد، به او بپردازد.^۱

^۱. استفتائات مقام معظم رهبری.

بیست و سوم ماه جمادی الاولی

موضوع:

محاسبه نفس در روزهای پایانی سال

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ لْتَنْظُرُ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ
وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ^۱

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از خدا پروا کنید و هر
کسی باید (به دیده دل) بنگرد چه چیزی برای فردای
خویش پیش فرستاده و از خدا پروا کنید، که خدا از
آنچه می‌کنید آگاه است.

نکته‌ها

- روزهای پایانی سال را در حال سپری کردن هستیم و یک سال دیگر از سالیان عمر ما در حال تمام شدن است، طبق توصیه‌های خداوند متعال در قرآن و تأکید معصومین علیهم‌السلام در روایات، یکی از برنامه‌هایی که باعث آمادگی و مراقبت انسان می‌شود، محاسبه و حساب‌کشی از خودش است خصوصاً در روزهای پایانی سال این مهم اهمیت مضاعفی پیدا می‌کند.

^۱. حشر، ۱۸.

• حضرت رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

لَا يَكُونُ الْعَبْدُ مُؤْمِنًا حَتَّى يُحَاسِبَ نَفْسَهُ أَشَدَّ مِنْ مُحَاسَبَةِ الشَّرِيكِ شَرِيكُهُ وَالسَّيِّدِ عَبْدُهُ^۱

انسان مؤمن نخواهد بود، تا این که به حساب نفسش برسد؛ شدیدتر از حسابرسی شریک با شریکش و مولی با بنده اش.

• امام موسی کاظم (علیه السلام) فرمودند:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ فَإِنْ عَمِلَ خَيْرًا اسْتَزَادَ اللَّهَ مِنْهُ وَحَمِدَ اللَّهَ عَلَيْهِ وَإِنْ عَمِلَ شَرًّا اسْتَغْفَرَ اللَّهَ مِنْهُ وَتَابَ إِلَيْهِ^۲

از ما نیست کسی که هر روز به حساب نفس خود نرسد؛ پس اگر کار خوبی انجام داده بود خدا را شکر کند و از خدا بخواهد که آن کار را بیشتر و بهتر بتواند انجام دهد و اگر کار بدی انجام داده بود استغفار و توبه نماید.

• حضرت رسول اکرم ﷺ در یکی از وصایای خود به ابوذر غفاری فرمود: ای اباذر! پیش از آن که مورد محاسبه قرار گیری به حساب نفس خود رسیدگی

۱. بحار الأنوار، ج ۶۷ ص ۷۲.

۲. همان.

کن؛ زیرا این کار حساب قیامت تو را آسان تر می کند، و قبل از آن که تو را ارزیابی کنند خود را ارزیابی کن و خویش را برای روز قیامت - که در آن روز هیچ چیز پنهان نمی ماند- آماده کن ... آن گاه فرمود: ای اباذر! هیچ کس از پرهیزکاران محسوب نمی شود مگر این که نفس خود را محاسبه کند، سخت تر از حسابرسی شریک از شریک خود، تا در نتیجه این محاسبه بداند که خوردنی ها و نوشیدنی ها و پوشیدنی هایش از کجا است. آیا از حلال به دست آورده است یا از حرام؟ ای اباذر! کسی که به قوانین و مقررات الهی اعتنا نکند و پروا نداشته باشد که از چه راهی مال کسب می کند، خدا هم باک ندارد که از چه راهی او را وارد جهنم کند.^۱

- از جمله ویژگی هایی که خدای متعال به روح انسان عطا کرده این است که می تواند بر اعمال خود نظارت و مراقبت داشته باشد. هر کس معمولاً می تواند به دیگران و کارها و رفتارهای آنان نظر داشته باشد، اما این که بتواند به خودش هم نظر داشته باشد از ویژگی های مهم روح آدمی است.

۱. وسائل الشیعه، ج ۱۶، ص ۹۸.

انسان موجودی است که می تواند خود را تشویق کند، تنبیه نماید، توبیخ کند و...

- انسان باید حسابرس اعمال خود باشد اگر هم لغزشی در اعمال خود مشاهده کرد، تدارک کند و پیش از همه، توبه نماید. البته گاهی توبه لوازمی دارد؛ مثلاً، اگر عملی از او فوت شده، قضا نماید یا اگر حقی از کسی ضایع ساخته، ادا کند و یا چنانچه کار زشت دیگری انجام داده، آن را جبران نماید تا کارهای بد در روح او رسوخ نکند و در نهایت، در قیامت گرفتار و نیز رسوا نشود.

- در روزهای آخر سال این موضوع را جدی بگیریم و سعی کنیم خودمان را پاک کنیم و حقوق دیگران را احیاناً اگر به عهده و ذمه ما چیزی است ادا کنیم و یا اگر احیاناً از همدیگر کدورت و ناراحتی داریم آن را قبل از شروع سال نو، به دوستی و محبت و صمیمیت تبدیل کنیم، اگر این گونه باشیم خداوند نیز رحمتش را بیش از پیش بر ما عنایت می فرماید.

احکام

سؤال: آیا فروش چک به مبلغ کمتر به شخص ثالث مطلقاً صحیح نیست و یا اینکه اگر مقصود از فروش چک خرید و فروش دین باشد آنگونه که امروزه در بانک‌ها رایج است اشکال ندارد؟

جواب: فروش چک مدت‌دار به دیگری به کمتر یا بیشتر از مبلغ مندرج در چک، جایز است و اشکال ندارد آنچه اشکال دارد و جایز نیست این است که مبلغی از کسی قرض بگیرد و در برابر آن چک مدت‌دار به مبلغ بیشتر از مبلغ قرض به او بدهد. این عمل، قرض ربوی است و حرام است، اگرچه بعید نیست اصل قرض صحیح باشد.^۱

۱. استفتائات مقام معظم رهبری.

بیست و چهارم ماه جمادی الاولی

موضوع:

رسیدگی به حال یکدیگر در آخر سال
حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام می فرمایند:
اَحْرِصُوا عَلَى قَضَاءِ حَوَائِجِ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِدْخَالِ السُّرُورِ
عَلَيْهِمْ وَ دَفْعِ الْمَكْرُوهِ عَنْهُمْ فَإِنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ مِنَ الْأَعْمَالِ
عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ بَعْدَ الْفَرَائِضِ أَفْضَلَ مِنْ إِدْخَالِ السُّرُورِ
عَلَى الْمُؤْمِنِ^۱

حریصانه، به دنبال رفع نیازهای نیازمندان از مؤمنین
باشید، زیرا بعد از انجام واجبات، هیچ عملی بالاتر از
شادکردن مؤمن نزد خداوند نیست.

نکته‌ها

- گرفتاری‌ها و مشکلات پایانی سال نسبت به
روزهای معمولی سال کمی متفاوت‌تر است، خصوصاً با
وضعیت تورم و مشکلات اقتصادی، برای برخی
خانواده‌ها حقیقتاً سخت است، خوب است طبق این

۱. بحار، ج ۷۸، ص ۳۴۷

روایت مولایمان حضرت امام رضا علیه السلام هر چقدر که می‌توانیم نیازی را بر طرف کنیم و دل مؤمنینی را شاد کنیم، دریغ نکنیم.

• خود این رسیدگی به حال یکدیگر و رحم کردن به هم موجب این می‌شود که خداوند نیز به حال ما رحم کند و سبب نزول رحمت الهی می‌شود.

• اما برای رفع حاجت و کمک کردن به یکدیگر و گره‌گشایی باید مواردی را که در سبک زندگی اسلامی به عنوان اصول این کار می‌باشد رعایت کنیم و آن عبارت است از اینکه: بهتر است قبل از درخواست باشد.

بی‌منت باشد؛

مخفیانه باشد و خدمتش را کوچک بداند؛

بی‌ریا باشد؛

از مال حلال باشد؛

با عشق و ایثار باشد؛

سریع باشد؛

اگر قرضی می‌دهد، بابت این توفیق، خداوند را شکرگذار باشد.

که این توفیق نسبیش شده که او، مشکلی از گرفتاری یک مؤمن را برطرف نموده است.

احکام

سؤال: اگر حق الناسی صورت گرفته باشد و در هنگامی که برای رفع کدورت به فرد مراجعه می‌کنیم بگویند حالات کردم اما در واقع حلالمان نکرده باشد و در صحبت‌هایش با دیگران از آن کدورت صحبت کند آیا باز هم مسئولیتی به گردن ما هست؟

جواب: در فرض سؤال اگر یقین به عدم رضایت دارید، صرف به زبان آوردن آن کافی نیست.^۱

^۱. استفتائات مقام معظم رهبری.

بیست و پنجم ماه جمادی الاولی

مناسبت:

سالروز شهادت سردار شهید عبدالحسین
برونسی در سال ۱۳۶۳

موضوع:

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ
قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا^۱

از مؤمنان مردانی هستند که به پیمانی که با خدا بسته
بودند وفا کردند، بعضی بر سر پیمان خویش جان
باختند و برخی از آنها در (همین) انتظارند و هرگز
پیمان خود را تغییر ندادند.

نکته‌ها

- رهبر معظم انقلاب حضرت آیت الله خامنه‌ای دام
الله العالی درباره شهید برونسی این طور می‌فرمایند
که: این شهید عزیز آن چنان در کار مدیریت جنگ
پیشرفت می‌کند که به مقامات عالی می‌رسد و
شخصیت برجسته و جامع‌الاطرافی می‌شود.

۱. احزاب، ۲۳.

اینها جزء عجایب و چیزهای استثنایی انقلاب ماست که دیگر نظیر ندارد و نمی‌توان هیچ جای دیگر را با این مقایسه کرد. من از افرادی شنیدم که ایشان (شهید برونسی) در آن وقت، برای مجموعه‌های دانشجویی و دانشگاهی که از مشهد به جبهه می‌رفتند، صحبت می‌کرد و همه را مجذوب خودش می‌کرد.

- شهید عبدالحسین برونسی نه سواد دانشگاهی داشت و نه عنوان و مسئولیتی، بلکه اهل بنائی و اهل کار دستی و اهل شاگردی، اما از لحاظ معرفت و آشنائی با حقایق دینی و پیروی از نائب امام زمان علیه السلام به جائی می‌رسد که امروز همه ما با هر عنوان و موقعیتی به حال ایشان غبطه می‌خوریم.

- شهدا پیش خداوند عزیز هستند و خداوند جانشین شهید در خانواده‌اش می‌شود، رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌فرمایند: خداوند چنین فرموده است، من جانشین شهید در خانواده وی هستم. هر کسی رضایت خانواده شهید را جلب کند، رضایت مرا جلب کرده است و هر کسی آنها را به خشم آورد، مرا به خشم آورده است.^۱

• پیامبر اکرم ﷺ مردی را دیدند که دعا می‌کند و می‌گوید:

خداوندا، از تو مسألت دارم بهترین چیزی را که درخواست می‌شوی، پس با فضیلت‌ترین عطایای خود را نصیب من گردان. حضرت ﷺ فرمودند: اگر دعایت مستجاب شود، خونت در راه خدا ریخته می‌شود.^۱

احکام

سؤال: اگر کسی در کودکی شیشه ساختمانی را بشکند ولی متوجه نباشد، آیا بعد از بلوغ بر کودک چیزی واجب می‌شود؟

جواب: ضامن است.^۲

۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۱، ص ۱۳، روایت ۲۱.

۲. استفتائات مقام معظم رهبری.

بیست ششم ماه جمادی الاولی

مناسبت:

سالروز ارتحال حجت الاسلام و المسلمین سید
احمد آقا خمینی رحمته الله

موضوع:

تجلیل از فداکاری‌های یادگار امام رحمته الله

نکته‌ها

- ۲۶ اسفند، سالروز فراق جان سوز بزرگ مرد مبارزه، ایثار و گذشت در راه اسلام عزیز که سراسر عمر شریفش را وقف اسلام و انقلاب کرد.
- ایشان لحظه‌ای از یاد محرومان و مستضعفان غافل نبود و به اسلام و امام و انقلاب عشق می‌ورزید.
- افتخارش خدمت‌گزاری به امام و امت امام بود.
- مقام معظم رهبری، ملت ایران را مدیون خدمات صادقانه فرزند عزیز و مهربان امام می‌دانند و می‌فرمایند: «در دوران پرحادثه انقلاب، مرحوم حجت الاسلام و المسلمین حاج سیداحمد خمینی رحمته الله، یکی از مؤثرترین عناصر در جریانات کلی کشور و انقلاب بود ... در طول سال‌های انقلاب، چه بسیار گره‌ها که به دست او گشوده شد و چه بسیار کارهای بزرگ که به تدبیر او انجام شد.

• هدایای فراوانی برای ایشان می‌آوردند، ولی او معتقد بود این هدایا به خاطر شخص خودش نیست، بلکه از این جهت است که با رهبر انقلاب بستگی دارد. لذا آنها را جزء بیت‌المال به حساب می‌آورد.^۱

• مقام معظم رهبری در مورد اعتماد کامل امام علیه السلام به حاج احمدآقا اینطور می‌فرمایند: امام علیه السلام قدر این فرزند باکفایت خود را می‌دانستند. حداقل دو مرتبه بنده خودم از امام علیه السلام شنیدم که فرمودند: احمد عزیزترین افراد برای من است. امام از آن آدم‌هایی نبودند که به عنوان یک کار احساساتی و شخصی، بخواهند به نزدیکان خود اظهار علاقه کنند؛ آن جمله را فرمودند که ما هم بگوییم؛ فرمودند که فقط خود ما بدانیم. در موارد متعددی امام نسبت به حاج احمد آقا اظهار اعتماد کردند... پس به خاطر امام علیه السلام، خوب است که ما همیشه از یادگار فقید امام علیه السلام تجلیل کنیم.^۲

۱. یادگار سپیده، تهران، نشر عروج، تهران، ۱۳۸۶؛ ص ۷۸، به

نقل از: فاطمه طباطبائی.

۲. بیانات مقام معظم رهبری، ۲۶/۱۲/۱۳۷۹.

• در برهه بعد از امام علیه السلام ایشان یکی از بهترین مواضعی را که ممکن است کسی مثل ایشان داشته باشد، در دفاع از اصول انقلاب و موازین انقلاب داشتند، و از خط امام و رهبری از جان و دل دفاع می کردند، حاج سید احمد آقا رحمته الله در سخنرانی هایشان بارها به همه ما یادآور می شوند و بر این باور بودند خط امام علیه السلام بدون رهبری، خط آمریکا و خیانت است و می گفتند: هر کس بگوید اطاعت از امام غیر از اطاعت از حضرت آیت الله خامنه ای دام ظلّه العالی است در خط آمریکاست.^۱

۱. مجموعه آثار یادگار امام، ج ۱، ص ۵۸۱-۵۸۰، ت
۱۳۶۹/۱۱/۱۲.

بیست و هشتم ماه جمادی الاولی

موضوع:

توجه به گذشت یک سال دیگر از سرمایه عمر
حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام می فرمایند:
إِنَّ أَوْقَاتِكَ أَجْزَاءُ عُمْرِكَ، فَلَا تُنْفِذْ لَكَ وَقْتاً إِلَّا فِيمَا
يُنْجِيكَ^۱

بدون شک اوقاتی که می گذرانی اجزاء و قسمت های
عمر تو هستند، لذا نباید وقت خود را تمام کنی مگر در
چیزی که نجات تو در آن باشد.

نکته ها

- گذر ایام و گذشت شب و روز و هفته و ماه و سال،
قسمت های عمر ما هستند که در حال تمام شدن
است، امسال نیز روزهای پایانی خود را می گذراند،
آنچه مهم است این است که ما ارزش وقت و عمر
خودمان را بدانیم و بفهمیم چطور باید از آن استفاده
کنیم و زمان را طوری مدیریت کنیم تا دچار حسرت و
اندوه و غم و غصه نشویم.

۱. غررالحکم، ۳۶۴۲.

• عمر، یکی از سرمایه‌هاست که یک بار مصرف و تجدیدپذیر نیست، بهره‌وری از سرمایه عمر، ویژه انسان‌های عاقل و آینده‌نگر است.

• برای استفاده بهینه سرمایه عمر و جلوگیری از حسرت‌های آینده، توجه به قرآن و توصیه‌های معصومین علیهم‌السلام ضروری و کارساز است.

• اولاً اینکه چون اجل هر کس فرا برسد (فرقی نمی‌کند طفل و کودک باشد یا میانسال و یا پیر) یک ساعت هم قابل تأخیر و تقدیم نیست. «وَلَنْ يُّؤْخِرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجْلُهَا»^۱

نباید از حسابرسی عمر و عمل کرد خود غفلت بکنیم حضرت علی علیه‌السلام می‌فرماید: «إِنَّ عُمْرَكَ عَدَدَ أَنْفَاسِكَ وَ عَلَيْهَا رَقِيبٌ تُحْصِيهَا»^۲

عمر تو، همان تعداد نفس‌های توست و کسی مراقب آنهاست و آنها را می‌شمارد.

(حسابگرانی دقیق از سوی خداوند متعال، مأمور ثبت و ضبط اعمال و ارزیابی شخصیت فکری و عملی ما بر اساس عملکردمان هستند.)

۱. حجر، ۱۵.

۲. میزان الحکمه، حدیث ۱۳۸۸۴.

• پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

«يَا أَبَاذَرٍّ، كُنْ عَلَى عُمْرِكَ أَشَحَّ مِنْكَ عَلَى دِرْهِمِكَ وَ دِينَارِكَ»^۱

ای ابوذر، نسبت به عمر خود و نگره داری از آن، حریص تر باش تا نسبت به درهم و دینارت.

• خرج کردن وقت در کلام پیامبر ﷺ

رسول با کرامت اسلام ﷺ می فرمایند:

مَنْ سَلِمَ مِنْ رِجَالِ أُمَّتِي مِنْ أَرْبَعِ خِصَالٍ فَلَهُ الْجَنَّةُ: مِنْ الدَّخُولِ فِي الدُّنْيَا، وَ اتِّبَاعِ الْهَوَى، وَ شَهْوَةِ الْبَطْنِ، وَ شَهْوَةِ الْفَرْجِ، وَ مَنْ سَلِمَ مِنْ نِسَاءِ أُمَّتِي مِنْ أَرْبَعِ خِصَالٍ فَلَهَا الْجَنَّةُ: إِذَا حَفِظَتْ مَا

بَيْنَ رِجْلَيْهَا، وَ أَطَاعَتْ زَوْجَهَا، وَ صَلَّتْ خَمْسَهَا، وَ صَامَتْ شَهْرَهَا^۲

از مردان امت هر کدام که از چهار خصلت در امان بمانند و وقت عمر گرانمایه در راه چهار چیز نگذارند اهل بهشتند: افتادن در دنیای حرام، هواپرستی، دچار شدن به شهوت شکم و گرفتار آمدن به شهوت جنسی.

۱. میزان الحکمه، حدیث ۱۳۸۹۰.

۲. کلمة الرسول الاعظم: ۱۳۶.

و از زنان اَتم هر کدامشان به چهار حقیقت توجّه کنند اهل بهشتند: حفظ عَقّت، اطاعت از شوهر، ادای نماز پنج وقت و روزه ماه رمضان.

و این‌ها بدون شک، محصول ایمان به خدا و توجّه به قیامت و عمل صالح است.

• حضرت موسی بن جعفر علیه السلام جهت و راه خرج عمر را در روایتی بسیار پر قیمت این‌چنین بیان می‌دارند:

بکوشید که زمان و وقت شما چهار ساعت شود:

۱- ساعتی برای عبادت و مناجات با محبوب.
۲- ساعتی برای تحصیل معاش و اداره امور زندگی مادی.

۳- ساعتی برای معاشرت با برادران ایمانی و آن چهره‌های الهی و مطمئنّی که عیوب شما را به شما معرفی می‌کنند و خلوص باطن به شما می‌دهند.

۴- ساعتی برای لذّات و خوشی‌هایی که از نظر شرع مطّهر حرام نیست.^۱

۱. تحف العقول: ۴۰۹؛ بحار الأنوار: ۷۵ / ۳۲۱، باب ۲۵.

بیست و نهم ماه جمادی الاولی

مناسبت:

مصادف با روز ملی شدن صنعت نفت

موضوع:

مانع تراشی دشمنان از پیشرفت امت اسلامی

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ^۱

کافران اموالشان را خرج می کنند تا مردم را از راه خدا بازدارند، اموالشان را خرج خواهند کرد و حسرت خواهند برد، سپس مغلوب می شوند و کافران را در جهنم گرد می آورند.

نکته ها

- در صدر اسلام، کفار و مشرکان علیه حکومت نوپای انقلاب اسلامی پیامبر عظیم الشان صلی الله علیه و آله اسلام و در راه ابطال دعوت و برای جلوگیری از راه حق فعالیت می کردند، و اموالشان را در راه این غرض های آلوده و فاسد خرج می کردند.

۱. انفال، ۳۶.

• کشورهای استعمارگر ضد اسلامی نیز امروز به دنبال ایجاد مانع در راه خدا و جلوگیری از پیشرفت امت اسلام هزینه می‌کنند تا همیشه نگاه و نیاز مسلمانان به سمت آنان باشد تا امت اسلامی عقب افتاده باشند و کشورهای ضد اسلامی برایشان الگو و هدف باشد.

این آیه خبر غیبی می‌دهد که در آینده نیز بر ضد اسلام سرمایه‌گذاری خواهند کرد، ولی پیروزی با اسلام است. «فسینفونها... ثمّ تغلبون»^۱

• همچنان که در گذشته دشمنان ملت مسلمان ایران تمامی تلاششان را برای ملی نشدن صنعت نفت و پیشرفت نکردن ما با تحریم و کودتا دنبال می‌نمودند، امروز نیز همین سیاست را دنبال می‌کنند و علیه برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای هجمه‌های سیاسی، تبلیغاتی و تحریم‌های اقتصادی را اجرا می‌کنند. آنچه مهم است این است که ما باید برای پیشرفت و قوی شدن استقامت کنیم و این فشارها را پشت سر بگذاریم.

۱. انفال، ۳۶.

• تفسیر رادیو لندن درباره تصویب طرح ملی شدن صنعت نفت در آن زمان این گونه بود:

امروز پارلمان ایران، پیشنهاد ملی کردن صنعت نفت را در کشور تصویب کرد. این پیشنهاد از سوی عده معدودی مرتجع و ثروتمند و همچنین یک عده مُلّای متعصب که در رأس آنها (آیت الله) سید ابوالقاسم کاشانی قرار گرفته است، پشتیبانی می شود. چند تن منفی باف که عده ای از جوانان ساده لوح از آنها پیروی می کنند، فریاد می کردند «نفت ایران برای ایرانی»، ولی هیچ کس نگفت چه طور ممکن است که ایرانی، نفت خود را اداره کند.

• امروز نیز دشمنان ایران اسلامی در رسانه های صهیونیستی در آمریکا و انگلستان و برخی کشورهای مرتجع منطقه مشابه همان تبلیغات در ملی شدن صنعت نفت علیه دست یابی ما به انرژی صلح آمیز هسته ای دارند.

احکام

سؤال: من دو سال قبل ساعتی از اماکن تفریحی خارج از شهر پیدا کردم و تا الان آن را نگه داشته ام آیا می شود آن را به برادرم فروخته و مبلغ آن را صدقه دهم؟
جواب: وظیفه شما این است که در مکانی که آن را یافته اید، از صاحبش تحقیق کنید و پس از مایوس شدن می توانید خود ساعت یا پول آن را به فقیر بدهید.^۱

۱. استفتائات مقام معظم رهبری.

بسم الله الرحمن الرحيم

زهد و تقوی حیرت انگیز حاج آخوند ملا حسن تربتی (قسمت سوم)

من، حسنعلی راشد، که نویسنده این یادداشتها هستم با برادرم، هر دو جزو طلاب علوم دینی بودیم و پدر من در تمام عمر یک شاهی از وجوهی که نزد او می آوردند به ما نداد حتی ما را چنان ترسانده و تربیت کرده بود که واقعا اگر می خواستیم دست به آنها بزنیم خیال می کردیم دست به مار و عقرب می زنیم.

من جوان بودم و در مشهد درس می خواندم، ایام تابستان به تربت رفته بودم، نزدیک غروب بود، مادرم پول خرد لازم داشت، یک پنج قرانی نقره که در آن زمان رایج بود می خواست خرد کند، به پدرم گفت: این پنج قرانی را با آن پولها خرد کنید. پدرم گفت: با اینها خرد نمی کنم، بفرستید سرکوپه در دکان بقالی خرد کنید و من بردم آن را نزد بقال کوچه خرد کردم. مرحوم حاج آخوند گذشته از آنکه خودش از وجوه شرعیه مصرف نمی کرد، از مال خودش هم خمس و زکوه می داد.

از همان ملک مزروعی مختصری که داشت و از پدر به او به ارث رسیده بود زکوه گندم را در همان سر خرمن جدا می کرد و بقیه را به خانه می آورد و چون موقعی که شخصا به کار زراعت پرداخته گویا به ماه قمری، اول ماه رجب بوده یا اولین سالی که شخصا

محصولی به دست آورده اول ماه رجب بوده، همان اول ماه رجب را اول سال خمس خود قرار داده بود، در حالی که سال خمس، مخصوصاً در کارهای زراعتی، باید سال شمسی باشد نه قمری، به هر حال همه ساله در اول ماه رجب از آنچه در خانه داشتیم یک پنجم آن را جدا می کرد. از گندم و آرد گرفته تا نان پخته ای که در صندوق بود، تا یک من روغن یا کشک یا مختصری قند یا چای، تا برسد به نمک و فلفل و زردچوبه. پنج یک همه را به عنوان خمس که نیمی سهم امام است و نیمی سهم سادات بیرون می کرد و به مصرفی که باید، می رساند.

هنگامی که پدرش فوت کرد، وارث او فقط پدرم بود و یک خواهر که عمه ام باشد، به عمه ام گفته بیا آنچه می خواهی به عنوان سهم خودت بردار و او به دلخواه خود، سهم خویش را برداشته است.

پس از آن، آنچه برای پدرم باقی مانده از پول نقد و جنس، تا گاو و گوسفند و گندم و کاهی که در آن بار بوده، همه را به عنوان رد مظالم و زکوه و خمس برای پدرش داده است (زیرا می گفته پدر من معلوم نیست که حقوق شرعیه اش را کاملاً ادا کرده باشد) و فقط مقداری ملک مزروعی را باقی گذاشت که نیمی از آن در مهر مادرم بود و مجموعاً همان اندازه گندم به ما می داد که نان سال ما را کفاف می داد و چون در آن زمان خشخاش نیز می کاشتند پولی که از فروش

خشخاش به دست می‌آمد برای خرج مختصر خانه ما بود.

کار دیگری که کرد این بود که یک بار به فکر افتاد که اول سال خمس او، ماه رجب است در حالی که کار زراعی به سال شمسی است و بسا مواقع، اول ماه رجب در فصل پائیز بوده که علف‌های گندم سبز شده اما هنوز گندمی به دست نیامده و خود این علف ارزشی دارد و ربح است و می‌باید خمس آن را داد و او نداده بود و بدین سبب مبلغ سیصد تومان در آن زمان یعنی حدود شصت سال پیش از زمانی که من اینها را مینویسم به عنوان احتیاط داد که ما بدون آنم و سعی نداشتیم و پس از ادای این پول‌ها مدتها در مضیقه بودیم.